

„Projekat finansira Vlada Švicarske“

**IZVJEŠTAJ O EVALUACIJI STRATEGIJE
RAZVOJA OPĆINE DOBOJ JUG
2021 - 2027.**

Razdoblje evaluacije 2021-2025. godina

Konsultant: Prof.dr Đevad Šašić

Doboj Jug, juli 2026. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	4
1.1. Predmet i ciljevi evaluacije	5
2. IZVRŠNI SAŽETAK	6
2.1. Glavni nalazi evaluacije	7
2.2. Zaključci i preporuke	8
3. KONTEKST EVALUACIJE.....	11
3.1. Sažete informacije o strateškom dokumentu	11
3.2. Kontekst implementacije Strategije razvoja u periodu 2021–2025.....	12
4. METODOLOŠKI PRISTUP	13
4.1. Evaluacijski okvir i kriteriji.....	13
4.2. Izvori podataka i metod rada.....	14
4.3. Ograničenja evaluacije	15
5. EVALUACIJA REALIZACIJE STRATEŠKIH CILJEVA U PERIODU 2021–2025.....	15
5.1. Realizacija Strateškog cilja 1 – Pospješen ekonomski rast i zapošljavanje.....	16
5.2. Realizacija Strateškog cilja 2 – Infrastrukturno i ambijentalno uređena sredina atraktivna za život i poslovanje	18
5.3. Realizacija Strateškog cilja 3 – Povećan stepen zaštite Općine od prirodnih nepogoda i smanjen stepen zagađenja životne sredine	19
5.4. Finansijska realizacija Strategije razvoja.....	19
6. NALAZI EVALUACIJE	23
6.1. Nalazi prema evaluacijskim kriterijima.....	23
6.1.1. Relevantnost	23
6.1.2. Efikasnost	23
6.1.3. Efektivnost	24
6.1.4. Utjecaj	35
6.1.5. Održivost.....	35
6.2. Procjena modela upravljanja i institucionalnih kapaciteta	37

_Toc234319374

7. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	40
7.1. Zaključci	40
7.2. Preporuke	41
PRILOZI	43

1. UVOD

Evaluacija Strategije razvoja Općine Doboj Jug 2021–2027. izrađena je s ciljem sagledavanja dosadašnjeg stepena implementacije Strategije u periodu 2021–2025. godine, procjene ostvarenih rezultata i identifikovanja ključnih izazova koji utiču na ostvarenje strateških ciljeva do kraja planskog perioda. Strategija razvoja predstavlja osnovni integrisani strateško-planski dokument Općine Doboj Jug, kojim su definisani razvojni pravci, strateški ciljevi, prioriteti, mjere i indikatori razvoja lokalne zajednice.

Strategija je usmjerena na tri ključna razvojna područja: pospješnje ekonomskog rasta i zapošljavanja, razvoj infrastrukturno i ambijentalno uređene sredine atraktivne za život i poslovanje, te povećanje stepena zaštite Općine od prirodnih nepogoda i smanjenje stepena zagađenja životne sredine. Navedeni ciljevi odražavaju osnovne razvojne potrebe Općine Doboj Jug, posebno u oblastima lokalnog ekonomskog razvoja, privlačenja investicija, razvoja poljoprivrede, unapređenja komunalne i društvene infrastrukture, zaštite okoliša i jačanja institucionalnih kapaciteta.

Evaluacija je provedena kao evaluacija u toku implementacije, odnosno srednjoročna procjena napretka u realizaciji Strategije. Poseban značaj ove evaluacije ogleda se u činjenici da omogućava pravovremeno sagledavanje ostvarenih rezultata, identifikaciju mjera koje se provode uspješno, kao i onih oblasti u kojima je potrebno izvršiti dodatna unapređenja, prilagođavanja ili intenziviranje aktivnosti.

U periodu implementacije Strategije Općina Doboj Jug suočavala se sa različitim eksternim i internim izazovima, uključujući posljedice pandemije COVID-19, rast cijena građevinskog materijala i energenata, inflatorne pritiske, ograničene budžetske kapacitete, zavisnost dijela kapitalnih projekata od viših nivoa vlasti i eksternih izvora finansiranja, kao i potrebu za jačanjem sistema praćenja indikatora i izvještavanja. Uprkos navedenim okolnostima, realizovan je značajan broj razvojnih aktivnosti, naročito u oblastima komunalne i putne infrastrukture, kanalizacione mreže, podrške poljoprivredi, društvene infrastrukture, sporta, kulture i socijalno-zdravstvene zaštite.

Evaluacija je zasnovana na analizi planske, izvještajne i finansijske dokumentacije, podacima o realizaciji razvojnih projekata, ostvarenim vrijednostima indikatora, godišnjim izvještajima o radu, kao i podacima prikupljenim od predstavnika Općinske uprave i drugih relevantnih aktera. Na taj način omogućeno je sagledavanje dosadašnjih efekata Strategije, kao i procjena realnih mogućnosti za ostvarenje ciljnih vrijednosti do 2027. godine.

1.1. Predmet i ciljevi evaluacije

Predmet evaluacije je implementacija Strategije razvoja Općine Doboj Jug 2021–2027. u periodu od 2021. do 2025. godine. Evaluacija obuhvata procjenu stepena realizacije strateških ciljeva, prioriteta, mjera, razvojnih projekata, indikatora i finansijskog okvira Strategije. Posebna pažnja posvećena je analizi ostvarenog napretka u odnosu na polazne vrijednosti indikatora iz 2019. godine i ciljne vrijednosti planirane za 2027. godinu.

Evaluacijom su obuhvaćena tri strateška cilja definisana Strategijom razvoja:

1. Pospješen ekonomski rast i zapošljavanje;
2. Infrastrukturno i ambijentalno uređena sredina atraktivna za život i poslovanje;
3. Povećan stepen zaštite Općine od prirodnih nepogoda i smanjen stepen zagađenja životne sredine.

Cilj evaluacije je procijeniti u kojoj mjeri su realizovane aktivnosti, programi i projekti doprinijeli ostvarivanju planiranih razvojnih rezultata. Evaluacija ima i korektivnu funkciju, jer treba ukazati na oblasti u kojima su potrebna dodatna ulaganja, bolja institucionalna koordinacija, realnije finansijsko planiranje i efikasnije praćenje realizacije Strategije.

Posebni ciljevi evaluacije su:

- procijeniti relevantnost strateških ciljeva, prioriteta i mjera u odnosu na aktuelne razvojne potrebe Općine Doboj Jug;
- analizirati efikasnost korištenja raspoloživih finansijskih, administrativnih i institucionalnih resursa;
- procijeniti efektivnost realizovanih intervencija u odnosu na ostvarene vrijednosti indikatora;
- sagledati razvojne efekte i uticaj realizovanih projekata na lokalnu zajednicu;
- procijeniti održivost ostvarenih rezultata, naročito u oblastima infrastrukture, poslovnih zona, poljoprivrede, zaštite okoliša i institucionalnog upravljanja razvojem;
- identifikovati ključne izazove u implementaciji Strategije;
- definisati preporuke za unapređenje provedbe Strategije u preostalom periodu do 2027. godine.

Evaluacija je provedena kroz kriterije relevantnosti, efikasnosti, efektivnosti, uticaja i održivosti. Dodatno je analiziran institucionalni okvir za upravljanje razvojem, s posebnim

osvrtno na potrebu jačanja kapaciteta Općinske uprave, unapređenja sistema praćenja indikatora i institucionaliziranja funkcije stručnog savjetnika za upravljanje razvojem.

2. IZVRŠNI SAŽETAK

Evaluacija Strategije razvoja Općine Doboj Jug 2021–2027. za period 2021–2025. godine pokazuje da je Općina ostvarila vidljiv napredak u većem broju razvojnih oblasti, posebno u segmentu komunalne i putne infrastrukture, razvoja poljoprivrede, unapređenja društvenih sadržaja, jačanja lokalnih usluga, povećanja efikasnosti uprave i smanjenja rizika od prirodnih nepogoda.

Strategija je i dalje relevantna u odnosu na razvojne potrebe lokalne zajednice. Njeni strateški ciljevi ostaju usklađeni sa potrebama građana, privrede i lokalne uprave, kao i sa razvojnim dokumentima viših nivoa vlasti. Posebno su relevantne mjere koje se odnose na razvoj poslovnih zona, podršku poljoprivredi, unapređenje komunalne infrastrukture, kanalizacionu mrežu, društvenu infrastrukturu i zaštitu okoliša.

Najbolji rezultati ostvareni su u okviru Strateškog cilja 1 u dijelu razvoja poljoprivredne proizvodnje, gdje je broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava premašio ciljnu vrijednost predviđenu za 2027. godinu. Istovremeno, prioritet koji se odnosi na privlačenje novih investicija proizvodnog karaktera nije ostvario očekivanu dinamiku, što ukazuje na potrebu nastavka ulaganja u poslovne zone, promociju investicionih potencijala i aktivnije mjere privlačenja investitora.

U okviru Strateškog cilja 2 ostvaren je značajan napredak u razvoju društvene infrastrukture, kulturnih i sportskih aktivnosti, opremanju obrazovnih institucija, JU Bibiloteka, unapređenju rada lokalne uprave, međuopćinskoj saradnji i proširenju zdravstvenih usluga. Posebno pozitivni rezultati evidentirani su kod broja članova sportskih udruženja, broja opremljenih obrazovnih institucija, procenta riješenosti zaprimljenih predmeta u Općini i broja novih zdravstvenih usluga dostupnih korisnicima.

U okviru Strateškog cilja 3 značajan napredak ostvaren je u oblasti komunalne i putne infrastrukture, naročito kroz izgradnju i rekonstrukciju kanalizacione mreže, smanjenje nekontrolisanih ispusta otpadnih voda, povećanje dostupnosti asfaltiranih saobraćajnica i rješavanje problema plavljenja naseljenog mjesta Matuzići izgradnjom izmještene magistralne ceste M4, opremanje struktura službe civilne zaštite, uvođenje LED rasvjete.

Slabiji rezultati zabilježeni su u oblasti energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije, gdje je potrebno intenzivirati aktivnosti u preostalom periodu implementacije.

Financijska realizacija Strategije pokazuje da je razvojni proces bio aktivan, ali da postoji izražen raskorak između planiranih i izvršenih sredstava. Posebno je uočena niska realizacija budžetskih sredstava u odnosu na planirane iznose, dok su vanjski izvori finansiranja pokazivali promjenjivu dinamiku. Ovi nalazi ukazuju na potrebu realnijeg finansijskog planiranja, bolje projektne pripreme, jasnije prioritizacije i snažnijeg kvartalnog praćenja realizacije projekata.

Ukupno posmatrano, Strategija razvoja Općine Doboj Jug ostvaruje vidljive razvojne efekte, ali je za dostizanje planiranih ciljnih vrijednosti do 2027. godine potrebno dodatno unaprijediti institucionalne, organizacione i finansijske kapacitete. Posebno se preporučuje institucionaliziranje pozicije stručnog savjetnika za upravljanje razvojem, koji bi koordinirao strateško planiranje, praćenje indikatora, pripremu izvještaja, aplikacije na javne pozive i saradnju sa višim nivoima vlasti, donatorima, privredom i drugim razvojnim akterima.

2.1. Glavni nalazi evaluacije

Glavni nalazi evaluacije ukazuju da je Strategija razvoja Općine Doboj Jug u periodu 2021–2025. godine ostvarila značajan, ali neujednačen stepen realizacije po strateškim ciljevima i prioritetima.

Prvi nalaz odnosi se na visoku relevantnost Strategije. Strateški ciljevi, prioriteti i mjere i dalje odgovaraju ključnim razvojnim potrebama Općine Doboj Jug. Posebno su aktuelne oblasti ekonomskog razvoja, poljoprivrede, poslovne infrastrukture, komunalnih sistema, društvenih sadržaja i zaštite okoliša.

Drugi nalaz odnosi se na pozitivan trend u oblasti ekonomskog razvoja i zapošljavanja. Stopa zaposlenosti je povećana, stopa nezaposlenosti smanjena, a broj privrednih subjekata ostao je blizu planirane ciljne vrijednosti. Iako je privlačenje novih investicija proizvodnog karaktera ostvareno planiranom dinamikom, broj zaposlenih u proizvodnim preduzećima je smanjen u proteklom periodu, zbog čega je potrebno dodatno unaprijediti podršku poslovnim zonama i promociju investicionih potencijala Općine.

Treći nalaz odnosi se na vrlo dobre rezultate u oblasti poljoprivrede. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava premašio je ciljnu vrijednost, što potvrđuje da postoji interes stanovništva za organizovanu poljoprivrednu proizvodnju. Međutim, broj registrovanih poljoprivrednih obrta i pravnih lica raste sporije, zbog čega je potrebno nastaviti sa finansijskom, stručnom i savjetodavnom podrškom poljoprivrednim proizvođačima.

Četvrti nalaz odnosi se na značajan napredak u oblasti društvene infrastrukture i lokalnih usluga. Povećan je broj kulturnih i sportskih manifestacija, broj članova sportskih udruženja, broj opremljenih obrazovnih institucija i broj zdravstvenih usluga. Ovi rezultati ukazuju na pozitivan uticaj Strategije na kvalitet života stanovništva.

Peti nalaz odnosi se na dobar nivo efikasnosti rada lokalne uprave. Procenat riješenosti zaprimljenih predmeta dostigao je ciljnu vrijednost, a povećan je i broj aktivnosti međuopćinske saradnje. Ovi pokazatelji ukazuju na funkcionalnost upravnog sistema, ali i na potrebu daljeg jačanja institucionalnih kapaciteta za upravljanje razvojem.

Šesti nalaz odnosi se na značajan napredak u oblasti komunalne i putne infrastrukture. Izgradnja i rekonstrukcija kanalizacione mreže, smanjenje nekontrolisanih ispusta otpadnih voda i povećanje pristupa asfaltiranim saobraćajnicama predstavljaju jedne od najvažnijih rezultata Strategije.

Sedmi nalaz odnosi se na slabiju realizaciju mjera energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije. U ovoj oblasti nisu ostvareni očekivani rezultati, dijelom zbog rasta cijena energenata, visokih investicionih troškova i ograničenih finansijskih mogućnosti. U narednom periodu potrebno je intenzivirati projekte energetske obnove javnih objekata i aktivnije koristiti dostupne fondove za energetske tranzicije.

Osmi nalaz odnosi se na finansijsku realizaciju Strategije. Evidentan je raskorak između planiranih i izvršenih sredstava, naročito u dijelu budžetskih sredstava. To ukazuje na potrebu realnijeg planiranja, bolje pripreme projekata i jasnijeg razlikovanja projekata koji su spremni za realizaciju od onih koji zavise od eksternih izvora, imovinsko-pravnih pitanja ili dodatne tehničke dokumentacije.

Deveti nalaz odnosi se na institucionalnu održivost. Postojeći kapaciteti omogućavaju osnovnu implementaciju Strategije, ali za kvalitetnije planiranje, praćenje i izvještavanje potrebno je institucionalizirati poziciju stručnog savjetnika za upravljanje razvojem. Ova pozicija bi imala ključnu ulogu u povezivanju strateškog planiranja, budžetskog programiranja, projektne pripreme, praćenja indikatora i izvještavanja.

2.2. Zaključci i preporuke

Na osnovu provedenih analiza može se zaključiti da je Strategija razvoja Općine Doboj Jug 2021–2027. u periodu 2021–2025. godine ostvarila značajne rezultate, naročito u oblastima poljoprivrede, komunalne infrastrukture, društvenih sadržaja, sporta, zdravstvenih usluga i rada lokalne uprave. Strategija je i dalje relevantna i razvojno opravdana, a njeni ciljevi ostaju usklađeni sa potrebama lokalne zajednice.

Istovremeno, evaluacija pokazuje da postoje oblasti u kojima je potrebno dodatno djelovati. To se prije svega odnosi na privlačenje investicija proizvodnog karaktera, opremanje i promociju poslovnih zona, jačanje tržišno orijentisane poljoprivrede, energetske efikasnost, realnije finansijsko planiranje i institucionalno jačanje funkcije upravljanja razvojem.

Posebno je važno naglasiti da je za dugoročnu održivost Strategije potreban nastavak podrške poslovnim zonama. Poslovne zone predstavljaju ključni razvojni instrument Općine Dobož Jug, jer omogućavaju privlačenje investitora, otvaranje novih radnih mjesta, razvoj lokalne privrede i povećanje budžetskih prihoda. Zbog toga je potrebno nastaviti ulaganja u komunalnu, putnu, energetske i drugu prateću infrastrukturu poslovnih zona.

Također, potrebno je nastaviti i sistemski unaprijediti podršku poljoprivredi. Rezultati evaluacije pokazuju da je ova oblast ostvarila jedan od najboljih razvojnih učinaka, naročito kroz rast broja registrovanih poljoprivrednih gazdinstava. U narednom periodu potrebno je podršku dodatno usmjeriti na modernizaciju proizvodnje, savjetodavne usluge, povezivanje proizvođača sa tržištem, registraciju poljoprivrednih obrta i pravnih lica, preradu i plasman proizvoda.

Ključna institucionalna preporuka odnosi se na potrebu uspostavljanja, odnosno institucionaliziranja pozicije stručnog savjetnika za upravljanje razvojem. Ova pozicija treba imati jasno definisane nadležnosti za koordinaciju implementacije Strategije, praćenje indikatora, pripremu godišnjih i periodičnih izvještaja, izradu projektnih prijedloga, praćenje javnih poziva, apliciranje prema fondovima i koordinaciju sa višim nivoima vlasti, donatorima, privrednim subjektima i organizacijama civilnog društva.

Preporučuje se da Općina Dobož Jug u narednom periodu:

1. nastavi realizaciju kapitalnih infrastrukturnih projekata, posebno u oblastima kanalizacione mreže, putne infrastrukture, javnih objekata i zaštite okoliša;
2. intenzivira ulaganja u poslovne zone i unaprijedi promociju investicionih potencijala Općine;
3. nastavi i proširi mjere podrške poljoprivredi, posebno za registrovane proizvođače, obrte, pravna lica, preradu i tržišni plasman;
4. institucionalizira poziciju stručnog savjetnika za upravljanje razvojem tj. planirati popunjavanje radnog mjesta;
5. unaprijedi sistem praćenja indikatora i redovnog izvještavanja o realizaciji Strategije;
6. realnije planira budžetska sredstva za razvojne projekte, posebno za kapitalne projekte koji zavise od eksternih izvora finansiranja;

7. u godišnje planove uključuje prvenstveno projekte koji imaju pripremljenu dokumentaciju, riješene imovinsko-pravne odnose i jasnu finansijsku konstrukciju;
8. uspostavi kvartalno praćenje realizacije projekata radi pravovremenog otkrivanja kašnjenja i prepreka;
9. intenzivira projekte energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije;
10. nastavi razvijati međuopćinsku saradnju i partnerstva sa višim nivoima vlasti, međunarodnim organizacijama, privredom i civilnim društvom.

Općina Doboj Jug je u periodu 2021–2025. godine ostvarila važne razvojne rezultate, ali će dostizanje ciljeva do 2027. godine zavisiti od nastavka finansijske podrške kapitalnim projektima, jačanja poslovnih zona, održive podrške poljoprivredi, bolje projektne pripreme i snažnijeg institucionalnog upravljanja razvojem. U tom smislu, naredni period treba biti usmjeren na konsolidaciju ostvarenih rezultata, završetak započetih projekata i jačanje kapaciteta za sistemsko upravljanje lokalnim razvojem.

3. KONTEKST EVALUACIJE

3.1. Sažete informacije o strateškom dokumentu

Strategija razvoja Općine Doboj Jug 2021–2027. predstavlja osnovni integrisani strateško-planski dokument kojim su utvrđeni razvojni pravci, strateški ciljevi, prioriteti, mjere i indikatori razvoja Općine za period 2021–2027. godine. Strategija je izrađena u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine i Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine. Dokument je usvojen na sjednici Općinskog vijeća 16. jula 2021. godine i predstavlja osnov za izradu trogodišnjih i godišnjih planova rada, budžeta, Programa javnih investicija i drugih planskih dokumenata Općine. Strategija razvoja definiše viziju razvoja, tri strateška cilja, osam prioriteta, odgovarajuće mjere i indikatore za praćenje njihovog ostvarenja, uz utvrđen okvir za implementaciju, praćenje, izvještavanje i evaluaciju. Ujedno predstavlja ključni instrument usmjeravanja lokalnog razvoja i koordinacije razvojnih aktivnosti svih relevantnih aktera na području Općine Doboj Jug.

Vizijom razvoja Općina Doboj Jug opredijelila se za stvaranje konkurentne, infrastrukturno uređene i okolišno odgovorne lokalne zajednice koja će kontinuirano unapređivati kvalitet života stanovništva, razvijati privredu i stvarati povoljan ambijent za investicije i zapošljavanje.

Strategijom su definisana tri strateška cilja:

- **Strateški cilj 1 – Pospješen ekonomski rast i zapošljavanje;**
- **Strateški cilj 2 – Infrastrukturno i ambijentalno uređena sredina atraktivna za život i poslovanje;**
- **Strateški cilj 3 – Povećan stepen zaštite Općine od prirodnih nepogoda i smanjen stepen zagađenja životne sredine.**

Za svaki strateški cilj utvrđeni su prioriteti, mjere i indikatori rezultata koji predstavljaju osnov za praćenje uspješnosti implementacije Strategije. Istovremeno, Strategija je usklađena sa Strategijom razvoja Zeničko-dobojskog kantona 2021–2027., Strategijom razvoja Federacije Bosne i Hercegovine te Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija (Agenda 2030), čime je osigurana horizontalna i vertikalna usklađenost razvojnih politika.

3.2. Kontekst implementacije Strategije razvoja u periodu 2021–2025.

Predmet ove evaluacije obuhvata period od početka implementacije Strategije razvoja Općine Doboj Jug do kraja 2025. godine. Tokom posmatranog perioda provođenje Strategije odvijalo se u specifičnim ekonomskim i društvenim okolnostima koje su značajno uticale na dinamiku realizacije pojedinih razvojnih intervencija. Početak implementacije obilježile su posljedice pandemije COVID-19, nakon čega su uslijedili poremećaji na tržištu građevinskog materijala, rast cijena energenata, inflatorni pritisci i povećanje troškova izvođenja infrastrukturnih projekata. Istovremeno, značajan dio razvojnih projekata zavisio je od finansijske podrške viših nivoa vlasti, međunarodnih donatora i drugih eksternih izvora finansiranja, što je u pojedinim slučajevima uticalo na dinamiku njihove realizacije.

Uprkos navedenim okolnostima, Općina Doboj Jug je u periodu 2021–2025. godine realizovala značajan broj razvojnih aktivnosti u oblastima komunalne i putne infrastrukture, podrške privredi i poljoprivredi, unapređenja društvenih sadržaja, razvoja sporta i kulture, zaštite okoliša te unapređenja uslova za kvalitetniji život stanovništva. Prema raspoloživim podacima, realizovani su brojni infrastrukturni projekti, uključujući rekonstrukciju i asfaltiranje lokalnih puteva, izgradnju i proširenje kanalizacione mreže, unapređenje javnih površina, ulaganja u sportsku infrastrukturu te projekte podrške poljoprivrednoj proizvodnji i lokalnom privrednom razvoju. Istovremeno, dio planiranih aktivnosti nije realizovan ili je realizovan djelimično zbog ograničenih finansijskih sredstava, neriješenih imovinsko-pravnih odnosa, projektne pripremljenosti ili zavisnosti od eksternih izvora finansiranja.

Praćenje implementacije Strategije vršeno je kroz godišnje izvještaje o radu Općine, izvještaje o realizaciji planova rada, podatke o realizaciji razvojnih projekata i ostvarivanju indikatora definisanih Strategijom razvoja. Za potrebe ove evaluacije korišteni su i objedinjeni podaci o ostvarenju indikatora za period 2021–2025. godine, čime je omogućena analiza napretka u ostvarivanju strateških ciljeva, prioriteta i mjera.

Budući da se radi o prvoj evaluaciji u toku implementacije Strategije razvoja Općine Doboj Jug 2021–2027., nisu postojali prethodni evaluacijski nalazi koji bi predstavljali osnov za komparativnu analizu. Stoga je evaluacija prvenstveno zasnovana na analizi planske i izvještajne dokumentacije, ostvarenih vrijednosti indikatora, realizacije razvojnih projekata, raspoloživih finansijskih podataka te procjeni stepena ostvarenja planiranih rezultata u odnosu na definisane ciljeve Strategije.

Kontekst implementacije ukazuje da je, uprkos izazovima koji su obilježili posmatrani period, uspostavljen kontinuitet provođenja razvojnih aktivnosti. Istovremeno, evaluacija pokazuje da je u narednom periodu potrebno dodatno unaprijediti sistem planiranja, praćenja i izvještavanja, osigurati potpunije evidentiranje vrijednosti indikatora te jačati vezu između

strateškog planiranja, budžetskog programiranja i realizacije razvojnih projekata kako bi se povećala efektivnost implementacije Strategije do isteka njenog važenja.

4. METODOLOŠKI PRISTUP

4.1. Evaluacijski okvir i kriteriji

Evaluacija Strategije razvoja Općine Doboj Jug za period 2021–2025. godine provedena je u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine i Uredbom o evaluaciji strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine. Predmet evaluacije obuhvata procjenu napretka u implementaciji Strategije razvoja u odnosu na planirane strateške ciljeve, prioritete, mjere, indikatore i finansijski okvir.

Metodološki pristup zasnovan je na evaluaciji u toku implementacije (mid-term evaluation), čiji je cilj procijeniti dosadašnje rezultate provedbe Strategije, identifikovati ključne faktore koji su uticali na ostvarene rezultate te definisati preporuke za unapređenje implementacije u preostalom periodu važenja Strategije.

U skladu sa Uredbom o evaluaciji strateških dokumenata, procjena implementacije izvršena je kroz pet osnovnih evaluacijskih kriterija:

Relevantnost – procjena usklađenosti strateških ciljeva, prioriteta i mjera sa razvojnim potrebama Općine Doboj Jug, razvojnim dokumentima viših nivoa vlasti i promjenama u okruženju tokom perioda implementacije.

Efikasnost – procjena odnosa između uložениh finansijskih, organizacionih i ljudskih resursa i ostvarenih rezultata, uključujući dinamiku realizacije razvojnih projekata i korištenje raspoloživih izvora finansiranja.

Efektivnost – procjena stepena ostvarenja planiranih rezultata kroz analizu realizacije indikatora strateških ciljeva, prioriteta i mjera definisanih Strategijom razvoja.

Utjecaj – procjena doprinosa provedenih razvojnih intervencija ekonomskom razvoju, unapređenju kvaliteta života stanovništva, razvoju javne infrastrukture i zaštiti okoliša, uz sagledavanje širih razvojnih efekata koji su ostvareni tokom perioda evaluacije.

Održivost – procjena vjerovatnoće da će ostvareni rezultati i efekti biti zadržani nakon završetka pojedinačnih projekata, uključujući institucionalnu, finansijsku i organizacionu održivost razvojnih intervencija.

Pored navedenih kriterija, poseban segment evaluacije odnosi se na procjenu institucionalnih kapaciteta Općine za planiranje, implementaciju, praćenje i izvještavanje o realizaciji Strategije razvoja.

4.2. Izvori podataka i metod rada

Evaluacija je zasnovana prvenstveno na analizi raspoložive planske, izvještajne i finansijske dokumentacije koja se odnosi na implementaciju Strategije razvoja Općine Doboj Jug u periodu 2021–2025. godine.

Kao osnovni izvori podataka korišteni su:

- Strategija razvoja Općine Doboj Jug 2021–2027.;
- godišnji izvještaji o radu i izvještaji o realizaciji planova rada Općine za period 2021–2025.;
- objedinjeni pregled ostvarenih vrijednosti indikatora za period 2021–2025.;
- pregled realizovanih razvojnih projekata;
- budžetska i druga raspoloživa finansijska dokumentacija;
- ostala relevantna dokumentacija koja se odnosi na implementaciju Strategije.

Analiza je provedena primjenom kvalitativnih i kvantitativnih metoda. Kvalitativna analiza obuhvatila je pregled planske i izvještajne dokumentacije, analizu sadržaja i procjenu usklađenosti realizovanih aktivnosti sa strateškim opredjeljenjima. Kvantitativna analiza odnosila se na poređenje polaznih, ostvarenih i ciljnih vrijednosti indikatora, analizu realizacije razvojnih projekata i procjenu finansijske realizacije Strategije.

Pored sekundarnih podataka pristupilo se i procesu prikupljanja analitičkih podataka s ključnim interesnim skupinama putem upitnika i polustrukturiranih intervjua.

Upitnikom je obuhvaćena skupina predstavnika koji su aktivno bili uključeni u izradu Strategije razvoja i/ili uključeni u njenu provedbu kako bi se prikupilo što više informacija s terena, tj. mišljenja i iskustava ključnih učesnika. Upitnik za procjenu institucionalnih i administrativnih kapaciteta za provedbu strateškog dokumenta je popunili predstavnici općinske uprave.

Procjena realizacije strateških ciljeva izvršena je na osnovu dostupnih pokazatelja, pri čemu je poseban akcenat stavljen na identifikovanje trendova ostvarenja indikatora, a ne isključivo

na njihovu pojedinačnu vrijednost. Kod ocjene rezultata uzete su u obzir i okolnosti koje su uticale na implementaciju Strategije, uključujući promjene ekonomskih uslova, inflatorne pritiske, povećanje cijena radova i materijala, raspoloživost eksternih izvora finansiranja i druge faktore koji su mogli uticati na dinamiku realizacije razvojnih projekata.

4.3. Ograničenja evaluacije

Tokom provođenja evaluacije uočena su određena ograničenja koja su uticala na obim i preciznost pojedinih analiza. Prije svega, za dio indikatora nisu bili dostupni podaci za sve godine implementacije ili nisu evidentirani na jedinstven način kroz godišnje izvještaje, zbog čega su korišteni objedinjeni podaci iz sistema praćenja realizacije Strategije.

Također, dio razvojnih projekata predstavlja višegodišnje investicije čija realizacija zavisi od finansiranja viših nivoa vlasti ili drugih eksternih izvora, zbog čega procenat finansijske realizacije u pojedinim godinama ne odražava u potpunosti stvarni stepen implementacije Strategije.

Navedena ograničenja nisu imala značajan uticaj na ukupne nalaze evaluacije, ali ukazuju na potrebu daljeg unapređenja sistema prikupljanja podataka, praćenja indikatora i izvještavanja o realizaciji Strategije razvoja u narednom periodu.

5. EVALUACIJA REALIZACIJE STRATEŠKIH CILJEVA U PERIODU 2021–2025.

Implementacija Strategije razvoja Općine Doboj Jug u periodu 2021–2025. godine analizirana je na osnovu ostvarenih vrijednosti indikatora, realizovanih razvojnih projekata, godišnjih izvještaja o radu i drugih raspoloživih podataka. Procjena napretka u realizaciji Strategije vršena je prvenstveno na osnovu skupa indikatora definisanih za praćenje strateških ciljeva, prioriteta i mjera. Analiza je obuhvatila poređenje početnih vrijednosti indikatora iz 2019. godine, utvrđenih kroz socioekonomsku analizu prilikom izrade Strategije, sa vrijednostima evidentiranim u posljednjoj godini evaluacionog perioda, odnosno 2025. godini, kako bi se sagledali efekti i uticaji provedenih strateških intervencija.

Pored toga, izvršena je procjena nivoa ostvarenog napretka u odnosu na planirane ciljne vrijednosti indikatora za 2027. godinu, kao i analiza mogućnosti njihovog dostizanja do završetka perioda implementacije Strategije.

5.1. Realizacija Strateškog cilja 1 – Pospješen ekonomski rast i zapošljavanje

Prvi strateški cilj usmjeren je na unapređenje lokalnog ekonomskog razvoja kroz privlačenje investicija, jačanje proizvodnih djelatnosti, razvoj poduzetništva i obrta te unapređenje poljoprivredne proizvodnje. Strategijom su definisana dva prioriteta: razvoj investicija proizvodnog karaktera i razvoj poljoprivrede.

Analiza indikatora strateškog cilja 1 pokazuje da su ostvareni pozitivni trendovi u svim posmatranim oblastima. Stopa zaposlenosti povećana je sa 52,4% na 56%, čime je ostvareno 93,3% planirane ciljne vrijednosti. Istovremeno, stopa nezaposlenosti smanjena je sa 30,9% na 26,3%, odnosno ciljna vrijednost definisana Strategijom već je ostvarena i premašena prije isteka planskog perioda.

Broj privrednih subjekata povećan je sa 392 u baznoj godini na 408 u 2025. godini, što predstavlja **95,8% ostvarenja** u odnosu na ciljnu vrijednost od 426 privrednih subjekata do 2027. godine. Ovakav rezultat ukazuje na kontinuirani rast privredne aktivnosti i potvrđuje da se Općina približava ostvarenju planiranog razvojnog ishoda. S obzirom da do isteka Strategije preostaju još dvije godine, realno je očekivati da će ciljna vrijednost biti u potpunosti dostignuta ili premašena.

U oblasti poljoprivrede ostvaren je kontinuiran rast broja registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, što ukazuje na povećan interes za organizovanu poljoprivrednu proizvodnju i korištenje dostupnih programa podrške. Površina obradivog poljoprivrednog zemljišta nije značajnije povećana tokom posmatranog perioda, dok je broj registrovanih poljoprivrednih obrta i pravnih lica pokazivao određene oscilacije.

U toku implementacije realizovan je niz aktivnosti usmjerenih na podsticanje lokalnog privrednog razvoja i poljoprivrede, uključujući programe podrške primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, ulaganja u poslovne zone i infrastrukturno opremanje prostora namijenjenih privrednim aktivnostima. Dio planiranih aktivnosti nije realizovan planiranom dinamikom zbog ograničenih finansijskih sredstava i zavisnosti od eksternih izvora finansiranja.

Tabela 1. Bazični makroindikator realiziranog progressa u razvoju, ciljana vrijednost u 2027. godini
ocjena stepena promjena/postignuća

Strateški cilj	Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima	Polazna vrijednost	Ostvareni ishodi sa indikatorima			Ciljna vrijednost	Promjena	Ocjena
			2019	2021	2023			
SC1. Pospješen ekonomski rast i zapošljavanje	Indikatori		2019	2021	2023	2025	2027	
	Stopa zaposlenosti	52,4%	53,6%	53,4%	56%	60%	93,3%	U potpunosti ostvareno
	Stopa nezaposlenosti	30,9%	30,3	29%	26,3%	27%	100%	U potpunosti ostvareno
	Broj privrednih subjekata (obrta i pravna lica)	<u>392</u>	399	413	408	426	95,8%	U potpunosti ostvareno
SC2. Infrastrukturno i ambijentalno uređena sredina atraktivna za život i poslovanje	Broj stanovnika	4078	4062	4097	4088	5000	81,8%	Uglavnom ostvareno
	Indeks razvijenosti Općine	1,18	1,23	1,22	1,23	1,30	94,6%	U potpunosti ostvareno
	Postotak stanovnika zadovoljnog društvenim ulugama na području Općine	0	87%	85%	88%	90%	97%	U potpunosti ostvareno
SC 3. Povećan stepen zaštite općine od prirodnih nepogoda i smanjen stepen zagađenja životne sredine	Broj stanovnika ugroženih od prirodnih nepogoda	255	255	200	50	50	100%	U potpunosti ostvareno
	Broj priključaka na kanalizacionu mrežu	407	467	557 (2023.) 615 (2024.)	691	1500	47%	Nije ostvareno
	Količina recikliranog otpada godišnje u tonama	0	0	0	0,5	1	50%	Djelimično ostvareno

Legenda: n/a – nije adekvatno, n/d nije definisano, n/p nije praćeno

Na osnovu raspoloživih podataka može se zaključiti da je ostvaren vidljiv napredak u realizaciji prvog strateškog cilja, prvenstveno u segmentu razvoja poljoprivrede i očuvanja privredne aktivnosti. Međutim, dinamika privlačenja novih investicija nije u potpunosti

pratila planske projekcije, zbog čega je potrebno dodatno unaprijediti mjere usmjerene na razvoj poslovnog okruženja i privlačenje investitora.

5.2. Realizacija Strateškog cilja 2 – Infrastrukturno i ambijentalno uređena sredina atraktivna za život i poslovanje

Drugi strateški cilj obuhvata razvoj komunalne i društvene infrastrukture, unapređenje rada lokalne uprave, razvoj obrazovnih, kulturnih i sportskih sadržaja te unapređenje socijalne i zdravstvene zaštite.

U analiziranom periodu realizovan je značajan broj infrastrukturnih projekata koji se odnose na rekonstrukciju i asfaltiranje lokalnih puteva, unapređenje javnih površina, izgradnju kanalizacione mreže, ulaganja u sportsku infrastrukturu te podršku kulturnim i sportskim manifestacijama. Istovremeno su provođene aktivnosti usmjerene na unapređenje rada lokalne uprave.

Rezultati pokazuju da je drugi strateški cilj ostvario značajan napredak u pogledu ukupnog razvoja lokalne zajednice. Indeks razvijenosti Općine povećan je sa 1,18 na 1,23, čime je ostvareno gotovo 95% planirane vrijednosti. Broj stanovnika zadržan je na približno istom nivou, što se može smatrati pozitivnim rezultatom imajući u vidu demografske trendove prisutne u Bosni i Hercegovini. Za indikator zadovoljstva stanovništva društvenim uslugama nisu evidentirani podaci za period evaluacije, zbog čega nije moguće izvršiti procjenu

Indikatori pokazuju pozitivan trend povećanja broja kulturnih i sportskih manifestacija te povećanja broja članova sportskih udruženja. Ostvaren je određeni napredak u unapređenju obrazovne infrastrukture i razvoju društvenih sadržaja, dok pojedine aktivnosti planirane Strategijom nisu realizovane planiranom dinamikom zbog finansijskih ograničenja ili višegodišnjeg karaktera investicija.

U oblasti socijalne i zdravstvene zaštite nastavljeno je pružanje podrške socijalno ugroženim kategorijama stanovništva.

Analiza pokazuje da je drugi strateški cilj ostvario najveći stepen implementacije kroz realizaciju infrastrukturnih projekata i kontinuirana ulaganja u javnu infrastrukturu, iako je dio planiranih kapitalnih projekata prenesen u naredni period implementacije.

5.3. Realizacija Strateškog cilja 3 – Povećan stepen zaštite Općine od prirodnih nepogoda i smanjen stepen zagađenja životne sredine

Treći strateški cilj usmjeren je na unapređenje komunalne infrastrukture, razvoj sistema zaštite okoliša, povećanje energetske efikasnosti i jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima od prirodnih nepogoda.

Izgradnjom izmještene magistralne ceste M4 je riješen dugogodišnji problem plavljenja područja naseljenog mjesta Matuzići, čime je jedan dio strateškog cilja 3. u potpunosti postignut.

Također, važno je istaći da su tokom perioda evaluacije realizovani projekti izgradnje i proširenja kanalizacione mreže, rekonstrukcije i modernizacije lokalne putne infrastrukture, unapređenja javne rasvjete te aktivnosti usmjerene na povećanje energetske efikasnosti javnih objekata. Istovremeno su provođene aktivnosti zaštite od klizišta i drugih prirodnih rizika, u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima.

Analiza indikatora pokazuje da je ostvaren napredak u smanjenju broja nekontrolisanih ispusta otpadnih voda, povećanju dužine kanalizacione mreže i unapređenju dostupnosti asfaltiranih saobraćajnica. Nasuprot tome, pojedini indikatori vezani za energetska efikasnost i korištenje obnovljivih izvora energije nisu ostvareni planiranom dinamikom, prvenstveno zbog visokih investicionih troškova i ograničenih mogućnosti finansiranja.

Može se zaključiti da su aktivnosti u oblasti zaštite okoliša i komunalne infrastrukture dale pozitivne rezultate, ali da će za ostvarenje ciljnih vrijednosti definisanih Strategijom biti potrebno intenzivirati realizaciju planiranih projekata u preostalom periodu implementacije.

5.4. Finansijska realizacija Strategije razvoja

Finansijska realizacija Strategije razvoja Općine Doboj Jug u periodu 2021–2025. godine pokazuje da je realizovan značajan broj razvojnih projekata, ali i da postoji izraženo odstupanje između planiranih i izvršenih sredstava, posebno kod budžetskih sredstava. Projekti su finansirani iz općinskog budžeta, viših nivoa vlasti i drugih vanjskih izvora, pri čemu su najviše zastupljena ulaganja u komunalnu i putnu infrastrukturu, kanalizacionu mrežu, javne objekte, sportsku infrastrukturu i podršku poljoprivredi.

Ukupno posmatrano, u svim godinama je vidljivo da je nivo planiranja bio znatno ambiciozniji od stvarne finansijske realizacije. To se posebno odnosi na budžetska sredstva, gdje izvršenje u pojedinim godinama značajno zaostaje za planom. Takva odstupanja ne moraju nužno značiti neuspješnost Strategije, jer se kod kapitalnih i infrastrukturnih projekata

realizacija često odvija kroz više budžetskih godina i zavisi od javnih nabavki, eksternih izvora finansiranja, projektne dokumentacije i imovinsko-pravnih pitanja.

U 2021. godini planirana budžetska sredstva iznosila su 1.124.167 KM, dok je izvršeno 468.738,79 KM, što predstavlja približno 41,7% realizacije budžetskih sredstava. Vanjski izvori su planirani u iznosu od 976.490 KM, a izvršeno je 198.484 KM, odnosno oko 20,3%. Ova godina pokazuje relativno skroman nivo realizacije, posebno kod eksternih sredstava.

U 2022. godini planirano je 1.061.500 KM budžetskih sredstava, a izvršeno 255.360,36 KM, što predstavlja oko 24,1% realizacije. Istovremeno, vanjski izvori su planirani u iznosu od 771.040 KM, a izvršeni u iznosu od 708.702,93 KM, odnosno oko 91,9%. Ova godina je posebno značajna jer pokazuje vrlo dobru realizaciju vanjskih izvora, dok je realizacija budžetskih sredstava ostala niska.

U 2023. godini planirano je 1.083.000 KM budžetskih sredstava, a izvršeno 373.404,73 KM, odnosno oko 34,5%. Vanjski izvori su planirani u iznosu od 955.000 KM, a izvršeno je 395.738,20 KM, što je oko 41,4%. U odnosu na 2022. godinu, vidljivo je poboljšanje budžetske realizacije, ali slabija realizacija vanjskih izvora.

U 2024. godini budžetski plan iznosio je 1.580.160 KM, dok je izvršeno 423.841,55 KM, odnosno oko 26,8%. Vanjski izvori su planirani u iznosu od 1.316.800 KM, a izvršeni u iznosu od 529.801,94 KM, što predstavlja oko 40,2%. Ova godina pokazuje rast planiranih sredstava, ali izvršenje nije pratilo taj rast istom dinamikom.

U 2025. godini planirana budžetska sredstva iznosila su 2.916.000 KM, dok je izvršeno 488.013 KM, što predstavlja oko 16,7% realizacije. Vanjski izvori su planirani u iznosu od 2.430.000 KM, a izvršeni u iznosu od 610.017 KM, odnosno oko 25,1%. Iako je u apsolutnom iznosu izvršenje budžetskih i vanjskih sredstava veće nego u nekim ranijim godinama, procenat realizacije je nizak zbog veoma visokog nivoa planiranih sredstava.

Najizraženiji problem u finansijskoj realizaciji odnosi se na niski procenat izvršenja budžetskih sredstava u odnosu na plan. U posmatranom periodu budžetsko izvršenje se kreće približno od 16,7% do 41,7%, što ukazuje na potrebu realnijeg finansijskog planiranja i bolje pripreme projekata prije njihovog uvrštavanja u godišnje planove.

Vanjski izvori finansiranja pokazuju promjenjivu dinamiku. Najbolja realizacija zabilježena je u 2022. godini, kada je izvršeno oko 91,9% planiranih vanjskih sredstava, dok su u 2021. i 2025. godini procenti znatno niži. To ukazuje da Općina dijelom zavisi od dinamike odobravanja i doznačavanja sredstava viših nivoa vlasti i drugih donatora.

Posebno je vidljiv rast planiranih sredstava u 2024. i 2025. godini. Međutim, povećanje planiranog finansijskog okvira nije pratilo proporcionalno povećanje izvršenja. To može

značiti da je Strategija sadržavala ambiciozne projekte, ali da njihova operativna spremnost, finansijska konstrukcija ili administrativna priprema nisu bile u potpunosti usklađene s planiranom dinamikom realizacije.

Tabela 2. Analiza finansijske realizacije Strategije razvoja Općine Doboj Jug za period 2021–2025

PREGLED STANJA REALIZACIJE PROJEKATA U 2025. GODINI			
BUDŽET planirano	BUDŽET izvršeno	VANJSKI IZVORI planirano	VANJSKI IZVORI izvršeno
2.916.000	488.013	2.430.000	610.017
PREGLED STANJA REALIZACIJE PROJEKATA U 2024 GODINI			
BUDŽET planirano	BUDŽET izvršeno	VANJSKI IZVORI planirano	VANJSKI IZVORI izvršeno
1.580.160,00	423.841,55	1.316.800,00	529.801,94
PREGLED STANJA REALIZACIJE PROJEKATA U 2023. GODINI			
BUDŽET planirano	BUDŽET izvršeno	VANJSKI IZVORI planirano	VANJSKI IZVORI izvršeno
1.083.000,00	373.404,73	955.000,00	395.738,20
PREGLED STANJA REALIZACIJE PROJEKATA U 2022. GODINI			
BUDŽET planirano	BUDŽET izvršeno	VANJSKI IZVORI planirano	VANJSKI IZVORI izvršeno
1,061,500.00	255,360.36	771,040.00	708,702.93
PREGLED STANJA REALIZACIJE PROJEKATA U 2021. GODINI			
BUDŽET planirano	BUDŽET izvršeno	VANJSKI IZVORI planirano	VANJSKI IZVORI izvršeno
1,124,167	468,738.79	976,490	198,484

Izvor : Podaci Općine Doboj Jug

Finansijska realizacija Strategije razvoja Općine Doboj Jug za period 2021–2025. pokazuje da je razvojni proces bio aktivan, ali da je postojao značajan raskorak između planiranih i izvršenih sredstava. Najveći dio odstupanja može se povezati s prirodom kapitalnih projekata, koji zavise od više faktora: obezbjeđenja eksternih sredstava, javnih nabavki, projektne dokumentacije, tehničke pripreme i rješavanja imovinsko-pravnih odnosa.

Ipak, kontinuirano niska realizacija budžetskih sredstava ukazuje da je potrebno unaprijediti sistem planiranja, prioritizacije i praćenja projekata. U narednom periodu trebalo bi realnije planirati godišnje finansijske okvire, posebno za projekte za koje nisu osigurani svi preduslovi za realizaciju.

Preporuke

Preporučuje se da Općina Doboj Jug u narednom periodu:

1. Realnije planira budžetska sredstva za razvojne projekte, posebno za kapitalne projekte koji zavise od vanjskih izvora;
2. U godišnje planove uključuje prvenstveno projekte koji imaju pripremljenu dokumentaciju, riješene imovinsko-pravne odnose i jasnu finansijsku konstrukciju;
3. Uspostavi jači sistem praćenja realizacije projekata po kvartalima, kako bi se odstupanja mogla ranije prepoznati i korigovati;
4. Nastavi aplicirati na vanjske izvore finansiranja, ali uz realniju procjenu vremena potrebnog za odobravanje i transfer sredstava;
5. U izvještajima jasno razlikuje projekte koji nisu realizovani zbog nedostatka sredstava od projekata koji kasne zbog tehničkih, administrativnih ili imovinsko-pravnih prepreka.

Opća ocjena je da Strategija ima vidljivu finansijsku realizaciju i razvojne efekte, ali da je potrebno unaprijediti kvalitet planiranja i povećati stepen izvršenja planiranih sredstava, posebno iz budžeta Općine.

6. NALAZI EVALUACIJE

6.1. Nalazi prema evaluacijskim kriterijima

6.1.1. Relevantnost

Analiza pokazuje da su strateški ciljevi, prioriteta i mjere definisani Strategijom razvoja Općine Doboj Jug i dalje relevantni u odnosu na razvojne potrebe lokalne zajednice. Fokus Strategije na razvoj privrede i zapošljavanja, unapređenje komunalne i društvene infrastrukture te zaštitu okoliša odgovara ključnim izazovima i razvojnim potencijalima Općine.

Tokom implementacije nisu nastupile okolnosti koje bi zahtijevale izmjenu strateških ciljeva ili redefinisane razvojnih prioriteta. Međutim, iskustva stečena u periodu 2021–2025. ukazuju na potrebu prilagođavanja dinamike realizacije pojedinih kapitalnih projekata stvarnim finansijskim mogućnostima i raspoloživosti eksternih izvora finansiranja.

Strategija je zadržala usklađenost sa razvojnim dokumentima Zeničko-dobojskog kantona, Federacije Bosne i Hercegovine i Ciljevima održivog razvoja (Agenda 2030), što potvrđuje njenu dugoročnu razvojnu opravdanost. Shodno navedenom ocjena relevantnosti je i dalje visoka.

6.1.2. Efikasnost

Efikasnost implementacije Strategije bila je uslovljena raspoloživim budžetskim sredstvima, mogućnostima finansiranja iz viših nivoa vlasti te administrativnim i tehničkim kapacitetima Općine.

Najveći dio raspoloživih sredstava usmjeren je na realizaciju infrastrukturnih projekata koji imaju dugoročan razvojni značaj. Istovremeno, dio planiranih aktivnosti nije realizovan planiranom dinamikom zbog povećanja cijena radova i građevinskog materijala, složenih procedura javnih nabavki, rješavanja imovinsko-pravnih odnosa i zavisnosti od eksternih izvora finansiranja.

Uprkos navedenim ograničenjima, može se ocijeniti da su raspoloživi resursi korišteni racionalno, uz nastojanje da se prioritet daju projektima koji imaju najveći razvojni efekat.

Shodno navedenom ocjena efikasnosti je zadovoljavajuća.

6.1.3. Efektivnost

Kada je riječ o efektivnosti intervencija predviđenih Strategijom, fokus je na procjeni stepena u kojem su realizovane prioritetne intervencije, odnosno implementirani programi i projekti, doprinijeli ostvarivanju definisanih strateških ciljeva i prioriteta. Pri tome je važno analizirati u kojoj mjeri planirane intervencije odgovaraju postavljenim ciljevima, odnosno da li su odabrane odgovarajuće aktivnosti i mjere za njihovo ostvarenje. Drugim riječima, efektivnost podrazumijeva procjenu uticaja realizovanih programa i projekata na ostvarenje rezultata i promjena indikatora učinaka realizacije prioriteta po strateškim ciljevima.

Za potrebe evaluacije na temu učinkovitost/efektivnost analiziran je obim ostvarivanja ciljeva strateških dokumenata kroz poređenje polaznih i ostvarenih vrijednosti indikatora.

Ovaj kriterij obuhvaća sljedeća ključna pitanja na temelju kojih je vršena evaluacija:

- U kojoj mjeri je postignuti napredak u ostvarivanju ciljeva strategije zadovoljavajući u odnosu na postavljene vrijednosti indikatora?
- Ukoliko napredak ka ostvarenju ciljeva nije zadovoljavajući, koji faktori na to utiču, te u kojoj mjeri?

Analiza ostvarenih indikatora pokazuje da je implementacija Strategije rezultirala vidljivim napretkom u većem broju oblasti.

Najznačajniji rezultati ostvareni su kroz unapređenje lokalne infrastrukture, razvoj komunalnih sistema, povećanje broja registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, razvoj društvenih sadržaja i realizaciju projekata od značaja za kvalitet života stanovništva.

Istovremeno, pojedini indikatori nisu ostvareni planiranom dinamikom, posebno oni čije ostvarenje zavisi od višegodišnjih kapitalnih investicija ili finansiranja iz eksternih izvora. To potvrđuje da ostvarenje pojedinih strateških ciljeva zahtijeva nastavak intenzivne implementacije u preostalom periodu važenja Strategije.

SC 1. Pospješen ekonomski rast i zapošljavanje

Prioritet 1 – Privlačenje investicija proizvodnog karaktera

Analiza pokazuje izrazito različite rezultate unutar ovog prioriteta. Pozitivan rezultat ostvaren je kod privlačenja novih investicija proizvodnog karaktera. Tokom 2025. godine nije evidentirana nijedna nova investicija a od 2021. do 2024 ostvareno je novih 6 investicija, dok U strategiji kao krajnji cilj planirano je 11 novih investicija do 2027. godine, što znači da ovaj indikator trenutno pokazuje očekivanu dinamiku realizacije.

Indikator pokazuje nepovoljan trend kada je u pitanju broj zaposlenih. Iako je u periodu 2021–2024. zabilježen blagi rast broja zaposlenih, sa 119 na 134, u 2025. godini dolazi do pada na 117 zaposlenih. Time je vrijednost indikatora niža ne samo u odnosu na cilj za 2027. godinu, već i u odnosu na polaznu vrijednost iz 2019. godine.

Posebno je značajno da je do ciljne vrijednosti od 210 zaposlenih potrebno ostvariti dodatno povećanje od 93 zaposlena, što ukazuje da postojeći tempo razvoja novih proizvodnih subjekata i zapošljavanja nije dovoljan za ostvarenje planiranog strateškog ishoda. Indikator nije ostvaren. Rezultati upućuju na potrebu jačanja mjera za privlačenje proizvodnih investicija, aktiviranje poslovnih zona, podršku novim proizvodnim subjektima i stvaranje uslova za veće zapošljavanje u realnom sektoru.

Istovremeno, broj obrta proizvodnog karaktera ostvario je izuzetno pozitivan rezultat. Ostvarena vrijednost od deset obrta više je od tri puta veća od ciljne vrijednosti definisane Strategijom, što predstavlja ostvarenje od 333,3%. Ovakav trend ukazuje da je lokalno poduzetništvo pokazalo znatno veću otpornost i razvojni potencijal nego što je bilo planirano.

Za indikatore broja zaposlenih u novim subjektima i broja MSP proizvodnog karaktera nisu evidentirani potpuni podaci za 2025. godinu, zbog čega nije moguće dati pouzdanu procjenu stepena njihovog ostvarenja. U konačnoj verziji evaluacije preporučuje se njihova dopuna iz službenih evidencija Općine.

Prioritet 2 – Razvoj poljoprivredne proizvodnje

Ovo je jedan od najuspješnije realizovanih prioriteta Strategije razvoja. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava kontinuirano je rastao tokom cijelog evaluacionog perioda te je već u 2025. godini premašio ciljnu vrijednost definisanu za 2027. godinu. Ostvarenje od 113% potvrđuje da su mjere podrške razvoju poljoprivrede bile adekvatno usmjerene i da postoji kontinuirano povećanje interesa za organizovanu poljoprivrednu proizvodnju.

Broj registrovanih poljoprivrednih obrta i pravnih lica ostvario je 56,3% planirane vrijednosti. Iako je prisutan određeni napredak u odnosu na baznu godinu, dinamika razvoja tržišno orijentisanih poljoprivrednih subjekata sporija je od očekivane. U narednom periodu potrebno je dodatno razvijati mjere finansijske podrške, stručnog savjetovanja i podsticaja za preradu i plasman poljoprivrednih proizvoda.

Površina obradivog poljoprivrednog zemljišta ostala je gotovo na planiranom nivou i ostvarila 96,7% ciljne vrijednosti. To pokazuje da je zemljišni potencijal uglavnom očuvan, dok se razvoj poljoprivrede više zasnivao na intenziviranju proizvodnje nego na proširenju obradivih površina. Ukupno posmatrano, ovaj prioritet ostvario je vrlo visok stepen realizacije i predstavlja jedan od najuspješnijih segmenata Strategije.

Tabela 3. Pregled ostvarenih rezultata sa indikatorima za prioritete Strateškog cilja 1

Strateški cilj	Prioritet	Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima	Polazna osnova	Ostvareni rezultati sa indikatorima					Ciljna vrijednost	% Ostvarenja	Ocjena
				Godina 2019	Godina 2021	Godina 2022	Godina 2023	Godina 2024			
SC1: Pospješen ekonomski rast i zapošljavanje	Prioritet 1. Privlačenje investicija proizvodnog karaktera	INDIKATORI:	Godina 2019	Godina 2021	Godina 2022	Godina 2023	Godina 2024	Godina 2025	Godina 2027	% Ostvarenja	Ocjena
		<i>Broj novih investicija proizvodnog karaktera na području općine</i>	8	1	2	2	1	-	11	118%	Ostvareno
		<i>Broj zaposlenih u proizvodnom sektoru na nivou općine</i>	162	119	122	125	134	117	210	-27,8%	Nije ostvareno
		<i>Broj MSP-a proizvodnog karaktera</i>	8	20	23	23	25	22	11	-	Nije moguće ocijeniti
		<i>Broj obrta proizvodnog karaktera</i>	1	7	10	11	10	10	3	333,3%	Premašeno
	Prioritet 2: Razvoj poljoprivredne proizvodnje	INDIKATORI:	Godina 2019	Godina 2021	Godina 2022	Godina 2023	2024	2025	Godina 2027	% Ostvarenja	Ocjena
		<i>Broj registriranih poljoprivrednih gazdinstava</i>	200	285	294	299	306	305	270	113%	Premašeno
		<i>Broj registrovanih poljoprivrednih obrta/pravna lica</i>	8	8	9	6	8	9	16	56,3%	Djelimično ostvareno
		<i>Površina obradivog poljoprivrednog zemljišta (ha)</i>	512	516	516	503	503	503	520	96,7%	U potpunosti ostvareno

Posmatrano u cjelini, Strateški cilj 1 ostvario je određeni nivo realizacije, ali uz izražene razlike između dva prioriteta. Prioritet razvoja poljoprivrede ostvario je rezultate iznad očekivanja i predstavlja primjer uspješne implementacije strateških mjera. Nasuprot tome, prioritet privlačenja investicija proizvodnog karaktera nije ostvario planiranu dinamiku, prvenstveno zbog pada broja zaposlenih u proizvodnim preduzećima. Može se procijeniti da je **Strateški cilj 1 djelimično ostvaren, ali uz potrebu značajnog unapređenja investicione politike u preostalom periodu implementacije Strategije.**

2. Strateški cilj 2 – Infrastrukturno i ambijentalno uređena sredina atraktivna za život i poslovanje

Evaluacija Strateškog cilja 2 pokazuje da je Općina Doboj Jug u posmatranom periodu ostvarila značajan napredak u oblasti razvoja infrastrukture, unapređenja rada lokalne uprave, međuopćinske saradnje, te socijalne i zdravstvene zaštite. Većina indikatora je ostvarena u potpunosti ili u visokom procentu, što ukazuje na relativno stabilnu implementaciju planiranih razvojnih prioriteta.

U okviru **Prioriteta 1: Razvoj infrastrukture za unapređenje obrazovnih, kulturnih i sportskih sadržaja**, rezultati su djelimično neujednačeni. Broj adekvatno uređenih ustanova za kulturne i sportske sadržaje ostao je na nivou jedne ustanove od 2021. do 2025. godine, dok je ciljna vrijednost za 2027. godinu dvije ustanove. Ostvarenje od 50% opravdava ocjenu „djelimično ostvareno“ i ukazuje da je u narednom periodu potrebno intenzivirati ulaganja u ovu oblast.

Pozitivan trend zabilježen je kod broja kulturnih i sportskih manifestacija. Nakon pada u 2021. godini, broj manifestacija raste sa 9 u 2022. na 17 u 2025. godini, što predstavlja 85% ostvarenja u odnosu na ciljnu vrijednost od 20 manifestacija. Ovaj indikator se može ocijeniti kao uglavnom ostvaren, uz zaključak da je lokalna zajednica obnovila i dodatno razvila kulturne i sportske aktivnosti nakon perioda stagnacije.

Broj članova sportskih udruženja/saveza pokazuje veoma pozitivan trend. Sa 340 članova u baznoj 2019. godini, broj je povećan na 520 u 2025. godini, čime je premašena ciljna vrijednost od 510 članova za 2027. godinu. Ostvarenje od 102% ukazuje na snažan rast interesa građana za sportske aktivnosti i uspješnije uključivanje stanovništva u organizovane sportske sadržaje.

Također, indikator broja opremljenih obrazovnih institucija je u potpunosti ostvaren. Vrijednost je povećana sa 0 u 2019. godini na 2 u 2025. godini, čime je već dostignuta ciljna vrijednost za 2027. godinu. Ovo potvrđuje da su planirane aktivnosti u oblasti opremanja obrazovnih institucija realizirane u predviđenom obimu.

Kod infrastrukturnih indikatora ostvaren je evidentan napredak. Do kraja 2025. godine uređena je jedna ustanova za kulturne i sportske sadržaje te jedna obrazovna institucija, što predstavlja 50% planiranih vrijednosti. Do kraja 2026. godine očekuje se finalizacija rekonstrukcije Doma kulture u MZ Mravići. Budući da se radi o kapitalnim infrastrukturnim projektima koji zahtijevaju značajna finansijska sredstva, ostvareni stepen realizacije može se ocijeniti zadovoljavajućim, uz očekivanje da će preostale aktivnosti biti realizovane do završetka implementacije Strategije.

Opremljena su i 2 objekta u obrazovnim ustanovama u 2025. godini čime je dostignuta i ova ciljana vrijednost prioriteta 2.1.

U okviru **Prioriteta 2: Unapređenje rada lokalne uprave i međuopćinske saradnje**, indikatori pokazuju visok stepen ostvarenosti. Procenat riješenosti zaprimljenih predmeta u Općini povećan je sa 90% u 2019. godini na 95% u 2024. i 2025. godini, čime je dostignuta ciljna vrijednost za 2027. godinu. Time je indikator ocijenjen kao u potpunosti ostvaren. Napomena: u tabeli kod 2025. godine vjerovatno postoji tehnička greška jer je navedeno „95\$“, a sadržajno se očito odnosi na 95%.

Broj provedenih projekata i aktivnosti međuopćinske saradnje također je u potpunosti ostvaren. Nakon izostanka ovih aktivnosti do 2023. godine, zabilježen je rast na 1 aktivnost u 2024. i 2 aktivnosti u 2025. godini, čime je dostignuta ciljna vrijednost za 2027. godinu. Ovaj rezultat ukazuje na jačanje saradnje s drugim jedinicama lokalne samouprave i otvaranje prostora za zajedničke projekte.

U okviru **Prioriteta 3: Unapređenje socijalne i zdravstvene zaštite**, indikator broja korisnika socijalne pomoći ima specifičan karakter i opravdano je označen kao kontekstualni indikator. Broj korisnika se smanjio sa 199 u 2019. godini na 69 u 2024. godini, ali je u 2025. godini porastao na 93 korisnika. Budući da broj korisnika socijalne pomoći zavisi od šireg socio-ekonomskog stanja, kretanja siromaštva, nezaposlenosti, demografskih promjena i administrativnih kriterija, nije ga primjereno direktno ocjenjivati kao uspjeh ili neuspjeh implementacije Strategije.

Visina izdvajanja za korisnike socijalne i dječije zaštite značajno je veća od planirane vrijednosti. U 2025. godini izdvajanja su iznosila 64.146 KM, dok je ciljna vrijednost za 2027. godinu 30.000 KM, što predstavlja ostvarenje od 213%. Ovaj indikator pokazuje da je Općina znatno povećala finansijsku podršku korisnicima socijalne i dječije zaštite. Međutim, u evaluaciji treba naglasiti da veća izdvajanja mogu istovremeno značiti i jaču socijalnu podršku, ali i povećanu potrebu stanovništva za ovom vrstom pomoći.

Posebno pozitivan rezultat ostvaren je kod broja novih usluga zdravstvene zaštite dostupnih korisnicima u sklopu poliklinike. Broj usluga povećan je sa 0 u 2019. godini na 8 u 2025. godini, dok je ciljna vrijednost za 2027. godinu bila 3 usluge. Ostvarenje od 266% ukazuje na značajno premašivanje plana i predstavlja jedan od najuspješnijih indikatora u okviru ovog strateškog cilja.

Evaluacija pokazuje da je Strateški cilj 2 u velikoj mjeri realiziran. Najbolji rezultati ostvareni su u oblasti opremanja obrazovnih institucija, povećanja članstva u sportskim udruženjima, efikasnosti lokalne uprave, međuopćinske saradnje i proširenja zdravstvenih usluga. Djelimično slabiji rezultat odnosi se na broj adekvatno uređenih ustanova za kulturne i

sportske sadržaje, gdje je potrebno dodatno ulaganje kako bi se do 2027. godine dostigla planirana vrijednost.

Preporučuje se da se u narednom periodu posebna pažnja usmjeri na završetak infrastrukturnih ulaganja u kulturne i sportske sadržaje, održavanje dostignutog nivoa efikasnosti lokalne uprave, nastavak međuopćinske saradnje, te pažljivo praćenje socijalnih indikatora kako bi se razlikovali efekti javnih politika od šireg socio-ekonomskog konteksta.

Tabela 4. Pregled ostvarenih rezultata sa indikatorima za prioritete Strateškog cilja 2

		INDIKATORI:	Godina 2019	Godina 2021	Godina 2022	Godina 2023	Godina 2024	Godina 2025	Godina 2027	% Ostvarenja	Ocjena
		Prioritet 1: Razvoj infrastrukture za unapređenje, obrazovnih, kulturnih i sportskih sadržaja	<i>Broj adekvatno uređenih ustanova za kulturne i sportske sadržaje</i>	0	1	1	1	1	1	2	50%
<i>Broj kulturnih i sportskih manifestacija (godišnje)</i>	10		0	9	12	14	17	20	85%	Uglavnom ostvareno	
<i>Broj članova sportskih udruženja/saveza</i>	340		356	368	368	500	520	510	102%	U potpunosti ostvareno	
<i>Broj opremljenih obrazovnih institucija</i>	0		1	1	1	1	2	2	100%	U potpunosti ostvareno	
Prioritet 2: Unapređenja rada lokalne uprave i međuopćinske saradnje	INDIKATORI:	Godina 2019	Godina 2021	Godina 2022	Godina 2023	Godina 2024	Godina 2025	Godina 2027	% Ostvarenja	Ocjena	
	<i>Procenat riješenosti zaprimljenih predmeta u Općini</i>	90%	90%	91%	93%	95%	95%	95%	100%	U potpunosti ostvareno	
	<i>Broj provedenih projekata/aktivnosti međuopćinske saradnje</i>	0	0	0	0	1	2	2	100%	U potpunosti ostvareno	
Prioritet 3: Unapređenje socijalne i zdravstvene zaštite	INDIKATORI:	Godina 2019	Godina 2021	Godina 2022	Godina 2023	Godina 2024	Godina 2025	Godina 2027	% Ostvarenja	Ocjena	
	<i>Broj korisnika socijalne pomoći/</i>	199	123	83	82	69	93	449	-	Kontekstualni indikator ¹	
	<i>Visina izdvajanja za korisnike socijalne i dječije zaštite</i>	10.000	34.684	40.006	82.519	76.772	64.146	30.000	213%	U potpunosti ostvareno	
	<i>Broj novih usluga zdravstvene zaštite dostupni korisnicima u sklopu poliklinike</i>	0	4	5	6	7	8	3	266%	Ostvareno	

¹ Napomena: Broj korisnika socijalne pomoći nije prikladno ocjenjivati procentom ostvarenja, jer povećanje ili smanjenje broja korisnika prvenstveno zavisi od socio-ekonomskih okolnosti i ne predstavlja direktan pokazatelj uspješnosti implementacije Strategije

6.3. Strateški cilj 3 – Povećan stepen zaštite Općine od prirodnih nepogoda i smanjen stepen zagađenja životne sredine

Treći strateški cilj usmjeren je na unapređenje komunalne i putne infrastrukture, povećanje energetske efikasnosti, razvoj sistema za korištenje obnovljivih izvora energije te jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima od prirodnih nepogoda i drugih vanrednih situacija. Procjena realizacije izvršena je na osnovu analize ostvarenih vrijednosti indikatora definisanih Strategijom razvoja za period 2021–2025. Godine

6.3.1. Prioritet 1 – Unaprijeđena komunalna i putna infrastruktura

Ovaj prioritet predstavlja jedan od najuspješnije realizovanih segmenata Strategije razvoja. Analiza pokazuje da je ostvaren značajan napredak u unapređenju komunalne infrastrukture i zaštiti okoliša. Broj nekontrolisanih ispusta otpadnih voda smanjen je za više od polovine u odnosu na baznu godinu, pri čemu je ostvareno približno 78% planiranog napretka prema ciljnoj vrijednosti. Ostvareni rezultati potvrđuju pozitivan efekat ulaganja u kanalizacionu infrastrukturu i zaštitu vodotoka. U 2024. i 2025. Godini realizovani su projekti izgradnje primarnih kanalizacionih kolektora na području općine Doboj Jug ka oi rekonstrukcije dijela vodovodne mreže.

Posebno visok stepen realizacije ostvaren je kod izgradnje i rekonstrukcije kanalizacione mreže. U periodu 2021–2025. godine izgrađeno je i obnovljeno približno 6,71 km kanalizacione mreže, odnosno gotovo 96% planirane vrijednosti, što ukazuje da će cilj definisan Strategijom vrlo vjerovatno biti u potpunosti ostvaren do 2027. godine. Istovremeno, procenat stanovništva sa pristupom asfaltiranim saobraćajnicama povećan je na 93%, odnosno gotovo 98% planirane vrijednosti.

Ukupno posmatrano, ovaj prioritet ostvario je izuzetno visok stepen realizacije i predstavlja jedan od najznačajnijih razvojnih rezultata Strategije.

6.3.2. Prioritet 2 – Unaprijeđena energetska efikasnost i sistemi za korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)

Analiza pokazuje da je ovaj prioritet ostvario najniži stepen realizacije u okviru trećeg strateškog cilja. Kod indikatora koji se odnosi na godišnje troškove električne energije javnih objekata nije ostvaren planirani trend smanjenja, već je evidentirano povećanje troškova u odnosu na baznu godinu. Ovakav rezultat nije moguće pripisati isključivo neuspješnosti mjera energetske efikasnosti, budući da je evaluacioni period obilježen značajnim rastom cijena električne energije na domaćem i međunarodnom tržištu. U konačnoj procjeni preporučuje se da se efekti mjera energetske efikasnosti prate kroz pokazatelje **stvarne potrošnje električne energije (kWh)** ili kroz ostvarene uštede po objektima nakon provedenih mjera, umjesto isključivo kroz finansijske izdatke, koji su pod snažnim utjecajem promjena tržišnih cijena.

Istovremeno, idejni projekat daljinskog grijanja nije izrađen do kraja 2025. godine, zbog čega ni ovaj indikator nije ostvario planiranu vrijednost. Kod indikatora koji se odnosi na smanjenje emisije CO₂ nisu dostupni svi podaci potrebni za metodološki ispravan obračun procenta ostvarenja, pa se njegova konačna procjena preporučuje nakon dopune podataka.

U narednom periodu potrebno je intenzivirati projekte energetske obnove javnih objekata, povećati korištenje obnovljivih izvora energije te aktivnije koristiti dostupne domaće i međunarodne fondove za energetska tranziciju.

Prioritet 3 – Smanjenje rizika od elementarnih nepogoda i drugih vrsta nesreća, epidemija i pandemija

Rezultati ovog prioriteta pokazuju različit stepen uspješnosti. Najbolji rezultat ostvaren je kod indikatora koji se odnosi na materijalne štete od poplava. Tokom evaluacionog perioda nisu evidentirane prijavljene štete od poplava, što predstavlja potpuno ostvarenje planiranog rezultata i potvrđuje efikasnost preventivnih aktivnosti ili izostanak većih poplavnih događaja.

Naime, izgradnjom izmještene magistralne ceste M4 je riješen dugogodišnji problem plavljenja područja naseljenog mjesta Matuzići, čime je jedan dio strateškog cilja 3. u potpunosti postignut.

S druge strane, broj aktivnih klizišta nije pokazao očekivani trend smanjenja. Nakon početnog poboljšanja u ranijim godinama implementacije, u 2025. godini ponovo su evidentirana tri aktivna klizišta, odnosno isti broj kao u baznoj godini. U 2024. Godini evidentirana su 4 nova klizišta (2 u MZ Mravići i 2 u MZ Matuzići). To ukazuje da će u narednom periodu biti potrebno intenzivirati aktivnosti sanacije klizišta i preventivne mjere zaštite.

Indikator vakcinisanosti stanovništva vezan je za specifične okolnosti pandemije COVID-19 i zbog promijenjene epidemiološke situacije nije pogodan za procjenu uspješnosti implementacije Strategije. Zbog toga ga je potrebno posmatrati isključivo kao kontekstualni pokazatelj.

Analiza svih prioriteta pokazuje da je **Strateški cilj 3 ostvario zadovoljavajući do visok stepen realizacije**, pri čemu su najbolji rezultati ostvareni rješavanjem problema plavljenja područja izmještanjem magistralne ceste M4 te ulaganja u komunalnu i putnu infrastrukturu, izgradnju kanalizacione mreže i povećanje dostupnosti asfaltiranih saobraćajnica. Istovremeno, najznačajnija odstupanja evidentirana su u oblasti energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije, gdje planirane aktivnosti nisu realizovane očekivanom dinamikom. U oblasti upravljanja rizicima ostvareni su pozitivni rezultati u zaštiti od poplava, dok će aktivnosti na sanaciji klizišta zahtijevati dodatna ulaganja u preostalom periodu implementacije Strategije.

Ukupna procjena realizacije Strateškog cilja 3 iznosi približno 70–75%, što omogućava ocjenu: „Uglavnom ostvaren“.

Tabela 5. Pregled ostvarenih rezultata sa indikatorima za prioritete Strateškog cilja 3

	INDIKATORI:	Godina 2019	Godina 2021	Godina 2022	Godina 2023	Godina 2024	Godina 2025	Godina 2027	% Ostvarenja	Ocjena		
		Strateški cilj 3: Povećan stepen zaštite Općine od prirodnih nepogoda i smanjen stepen zagađenja životne sredine	Prioritet 1: Unaprijeđena komunalna i putna infrastruktura	Broj nekontrolisanih ispusta otpadnih voda u vodotoke	2000	952	970	961	925	903	600	78,4%
Dužina novoizgrađene i obnovljene mreže kanalizacije (km)	4			683,32 m	253,92 m	0	854m	921m	7	95,8%	U potpunosti ostvareno	
Procenat stanovništva koji ima pristup asfaltiranim saobraćajnicama	85%			90%	90%	90%	92%	93%	95%	97,9%	U potpunosti ostvareno	
Prioritet 2: Unaprijeđena energetska efikasnost i sistemi za korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)	INDIKATORI:		Godina 2019	Godina 2021	Godina 2022	Godina 2023	Godina 2024	Godina 2025	Godina 2027	% Ostvarenja	Ocjena	
	Visina smanjene emisije CO2 u sektorima na koje utiče mjera		438,19t/g						214,13t/g		-	Nije moguće ocijeniti
	Visina godišnjih troškova za električnu energiju javnih objekata obuhvaćenim mjerom		42.000K M	48.704 KM	42.997 KM	45.174 KM	57.042 KM	58.307 KM	28.800KM		Nije moguće pouzdano ocijeniti	
Prioritet 3: Smanjenje rizika od elementarnih nepogoda i drugih vrsta nesreća, epidemija i pandemija	INDIKATORI:		Godina 2019	Godina 2021	Godina 2022	Godina 2023	Godina 2024	Godina 2025	Godina 2027	% Ostvarenja	Ocjena	
	Broj aktivnih klizišta CZ		3	1	0	1	2	3	1			
	Vrijednost prijavljenih materijalnih šteta od poplava ²		563.500,00 KM	0	0	0	0	0	100.000,00 KM	100%	U potpunosti ostvareno	
	Postotak vakcinisanog stanovništva (epidemije/pandemije) ³		20%	1160 pacijenata	76 pacijenata	3 pacijenta	-	-	90%	-	Kontekstualni indikator	

² Procenat ostvarenja izračunat je prema ostvarenom napretku od bazne prema ciljnoj vrijednosti.

³ Indikator je uslovljen epidemiološkom situacijom i ne može se upoređivati linearnom metodom.

6.1.4. Utjecaj

Implementacija Strategije imala je pozitivan utjecaj na razvoj Općine Doboj Jug, posebno u oblastima unapređenja komunalne i putne infrastrukture, razvoja društvenih sadržaja i unapređenja uslova za privredni razvoj.

U periodu 2022–2026. godine među najznačajnijim razvojnim projektima Općine Doboj Jug izdvajaju se projekti izgradnje primarnih kanalizacionih kolektora, unapređenje infrastrukture u Poslovnoj zoni Mravići, izgradnja sportske dvorane i rekonstrukcija i dogradnja Doma kulture Matuzići. Navedeni projekti imaju višestruki razvojni značaj jer istovremeno doprinose unapređenju komunalne infrastrukture, stvaranju povoljnijeg poslovnog ambijenta, zaštiti okoliša, jačanju društvene infrastrukture i poboljšanju kvaliteta života stanovništva.

Realizovani projekti doprinijeli su poboljšanju kvaliteta života stanovništva, većoj dostupnosti javnih usluga i unapređenju uslova za poslovanje. Poseban značaj imaju ulaganja u lokalnu infrastrukturu, podršku poljoprivredi i razvoj javnih sadržaja koji imaju dugoročan razvojni efekat.

Iako nije moguće sve efekte kvantifikovati u periodu evaluacije, može se reći da realizovane aktivnosti predstavljaju značajan doprinos ostvarivanju razvojne vizije Općine.

6.1.5. Održivost

Većina realizovanih infrastrukturnih projekata ima dugoročan karakter i predstavlja trajnu vrijednost za lokalnu zajednicu. Ulaganja u komunalnu, poslovnu, društvenu i drugu javnu infrastrukturu stvaraju osnovu za kvalitetnije pružanje usluga građanima, privlačenje investicija, unapređenje poslovnog ambijenta i poboljšanje ukupnog kvaliteta života na području Općine Doboj Jug. Istovremeno, održivost pojedinih razvojnih intervencija zavisi od kontinuiranog finansiranja, redovnog održavanja izgrađene infrastrukture i nastavka provođenja planiranih mjera.

Poseban izazov predstavlja osiguravanje finansijskih sredstava za završetak višegodišnjih kapitalnih projekata, kao i dalje unapređenje sistema praćenja realizacije Strategije. Imajući u vidu ograničene fiskalne kapacitete manjih jedinica lokalne samouprave, od posebnog značaja je nastavak aktivnog apliciranja prema višim nivoima vlasti, fondovima, javnim pozivima i međunarodnim razvojnim partnerima. Time bi se osigurala dodatna sredstva za završetak započetih projekata, ali i za pokretanje novih razvojnih intervencija u oblastima infrastrukture, privrede, poljoprivrede, zaštite okoliša i društvenih djelatnosti.

Za dugoročnu održivost razvojnih rezultata posebno je važno nastaviti sa podrškom poslovnim zonama, naročito kroz ulaganja u pristupnu, komunalnu, energetska i drugu prateću infrastrukturu. Poslovne zone predstavljaju jedan od ključnih instrumenata lokalnog ekonomskog razvoja, jer omogućavaju stvaranje povoljnijih uslova za investiranje, otvaranje novih radnih mjesta, rast lokalne privrede i povećanje budžetskih prihoda. Zbog toga je potrebno nastaviti sa infrastrukturnim opremanjem postojećih poslovnih zona, promocijom investicionih potencijala Općine Doboj Jug, kao i jačanjem saradnje sa privrednim subjektima i višim nivoima vlasti.

Pored poslovnih zona, posebnu pažnju potrebno je usmjeriti i na održivu podršku poljoprivredi. Poljoprivreda ima značajan potencijal za očuvanje lokalne proizvodnje, jačanje ruralnih domaćinstava, samozapošljavanje i diversifikaciju lokalne ekonomije. U tom smislu, potrebno je nastaviti sa mjerama podrške poljoprivrednim proizvođačima, unapređenjem pristupa podsticajima, jačanjem savjetodavne podrške, povezivanjem proizvođača sa tržištem, kao i podrškom projektima koji doprinose modernizaciji, većoj produktivnosti i konkurentnosti lokalne poljoprivrede.

Održivost Strategije razvoja u velikoj mjeri zavisi i od institucionalnih kapaciteta Općine za planiranje, koordinaciju, praćenje i izvještavanje. Zbog toga se preporučuje institucionaliziranje pozicije stručnog savjetnika za upravljanje razvojem, koji bi imao jasno definisane nadležnosti u oblasti koordinacije strateškog planiranja, praćenja realizacije projekata, pripreme izvještaja, praćenja indikatora, pripreme projektnih prijedloga, apliciranja na javne pozive i koordinacije sa višim nivoima vlasti, donatorima, privrednim subjektima i drugim razvojnim akterima.

Uvođenje i formalno pozicioniranje stručnog savjetnika za upravljanje razvojem doprinijelo bi većoj odgovornosti, kontinuitetu i profesionalizaciji procesa upravljanja razvojem. Time bi se smanjio rizik fragmentiranog praćenja projekata, neujednačenog prikupljanja podataka, kašnjenja u izvještavanju i nedovoljne iskorištenosti eksternih izvora finansiranja. Ova pozicija bi istovremeno predstavljala operativnu poveznicu između strateških ciljeva, godišnjih programa rada, budžetskog planiranja i konkretnih razvojnih projekata.

Može se zaključiti da postoje dobri preduslovi za održivost ostvarenih rezultata, posebno u dijelu realizovane infrastrukture, unapređenja poslovnog ambijenta i razvoja lokalnih usluga. Ipak, dugoročna održivost zavisit će od nastavka finansijske podrške kapitalnim projektima, daljeg jačanja poslovnih zona, sistemske podrške poljoprivredi, redovnog održavanja izgrađene infrastrukture i jačanja institucionalnih kapaciteta Općine. U tom smislu, institucionaliziranje funkcije upravljanja razvojem predstavlja jednu od ključnih pretpostavki za uspješnu realizaciju Strategije u narednom periodu.

6.2. Procjena modela upravljanja i institucionalnih kapaciteta

Unutrašnja organizacija Općine Doboj Jug uređena je važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Općinska uprava obavlja poslove iz svoje nadležnosti kroz organizacione jedinice utvrđene unutrašnjim aktima, pri čemu se poslovi lokalnog razvoja, finansija, komunalnih djelatnosti, prostornog uređenja, opće uprave, društvenih djelatnosti, civilne zaštite i drugih poslova od značaja za funkcionisanje lokalne samouprave realizuju u okviru postojećih službi.

Imajući u vidu veličinu Općine Doboj Jug, obim administrativnih kapaciteta i broj razvojnih projekata koji se realizuju ili planiraju u okviru Strategije razvoja, može se konstatovati da postojeći institucionalni kapaciteti omogućavaju osnovni kontinuitet u provođenju strateških aktivnosti. Međutim, s obzirom na složenost savremenih razvojnih procesa, potrebu za praćenjem indikatora, pripremom projektnih prijedloga, koordinacijom sa višim nivoima vlasti, javnim ustanovama, privrednim subjektima, organizacijama civilnog društva i donatorima, postojeći model upravljanja razvojem zahtijeva dodatno funkcionalno jačanje.

Mogući institucionalni izazov za održivost provedbe Strategije razvoja Općine Doboj Jug odnosi se na organizaciono i kadrovsko pozicioniranje poslova upravljanja razvojem. U manjim jedinicama lokalne samouprave, kakva je Općina Doboj Jug, često se isti izvršioc angažuju na većem broju različitih administrativnih, stručnih i razvojnih poslova. Takav model može biti funkcionalan u redovnom radu, ali u kontekstu dugoročne provedbe Strategije razvoja može dovesti do preopterećenosti zaposlenih, fragmentiranog praćenja projekata, otežanog prikupljanja podataka, kašnjenja u izvještavanju i nedovoljne koordinacije između različitih aktera uključenih u realizaciju razvojnih mjera.

Zbog toga je u narednom periodu potrebno dodatno ojačati funkciju upravljanja razvojem unutar općinske uprave. Ovo ne mora nužno podrazumijevati formiranje velike nove organizacione jedinice, imajući u vidu veličinu Općine, ali je potrebno jasno definisati nosioce razvojne funkcije, njihove zadatke, odgovornosti i međusobne linije koordinacije. Posebno je važno osigurati da poslovi strateškog planiranja, praćenja realizacije Strategije, izvještavanja, pripreme projektnih prijedloga, praćenja javnih poziva i koordinacije sa eksternim partnerima budu objedinjeni u funkcionalan sistem.

U tom smislu, održivost sistema strateškog planiranja, implementacije, praćenja i izvještavanja bila bi značajno unaprijeđena uspostavljanjem jasnije razvojne koordinacione funkcije, odnosno određivanjem posebnog koordinatora ili manjeg internog tima za upravljanje razvojem. Takav tim bi trebao biti nadležan za koordinaciju pripreme i implementacije razvojnih projekata, praćenje ostvarenja indikatora, pripremu godišnjih i periodičnih izvještaja o realizaciji Strategije, koordinaciju sa višim nivoima vlasti i

donatorima, pripremu i kandidovanje projektnih prijedloga, praćenje eksternih izvora finansiranja, te povezivanje planskih, budžetskih i investicionih procesa.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti jačanju veze između strateškog planiranja i budžetskog planiranja. Realizacija razvojnih mjera u velikoj mjeri zavisi od dostupnosti finansijskih sredstava, zbog čega je važno da se strateški prioriteti blagovremeno ugrađuju u godišnje programe rada, budžet Općine i planove kapitalnih ulaganja. Na taj način Strategija razvoja ne bi ostala samo planski dokument, nego bi predstavljala operativni okvir za usmjeravanje lokalnih resursa prema prioritarnim razvojnim potrebama.

Postojeći model upravljanja razvojem pokazuje određeni nivo funkcionalnosti, posebno u pogledu operativnog angažmana općinskih službi i saradnje sa vanjskim akterima. Međutim, zbog ograničenih kadrovskih kapaciteta, neophodno je dodatno razvijati sistem unutrašnje koordinacije, razmjene podataka i praćenja realizacije strateških projekata. Poslovi upravljanja razvojem po svojoj prirodi zahtijevaju međusektorsku saradnju, kontinuirano praćenje indikatora, projektno planiranje, investiciono upravljanje i komunikaciju sa širokim krugom institucionalnih i vaninstitucionalnih partnera.

Uspostavljanje snažnije koordinacione funkcije za upravljanje razvojem doprinijelo bi boljoj održivosti Strategije jer bi se smanjio rizik neujednačenog praćenja projekata, kašnjenja u pripremi izvještaja, nedovoljne povezanosti između službi i slabije iskorištenosti dostupnih eksternih izvora finansiranja. Također, takav pristup bi omogućio da se razvojni projekti ne posmatraju izolovano, već kao međusobno povezani procesi koji doprinose ostvarivanju strateških ciljeva Općine Doboj Jug.

U proteklom periodu Općinska uprava je osigurala osnovni kontinuitet u planiranju, praćenju i izvještavanju o realizaciji strateških ciljeva kroz rad nadležnih službi i postojeće koordinacione mehanizme. Uočen je napredak u korištenju indikatora, planiranju aktivnosti i povezivanju godišnjih programa rada sa strateškim prioritetima. Ipak, za naredni period potrebno je dodatno unaprijediti metodologiju praćenja učinaka, kvalitet izvještavanja i sistem redovne evaluacije ostvarenih rezultata.

Uključivanje različitih aktera može doprinijeti boljoj realizaciji projekata, ali je važno da odgovornost za koordinaciju, praćenje i izvještavanje ostane jasno institucionalno pozicionirana unutar Općinske uprave.

Saradnja sa ključnim akterima na lokalnom, kantonalnom, federalnom i državnom nivou, kao i sa privrednim subjektima, obrazovnim institucijama, organizacijama civilnog društva i međunarodnim partnerima, predstavlja važan faktor za realizaciju razvojnih projekata Općine Doboj Jug. Ova saradnja je naročito značajna imajući u vidu ograničenu fiskalnu

osnovu manjih općina i potrebu za mobilizacijom dodatnih finansijskih, tehničkih i stručnih resursa.

U procesnom smislu, potrebno je uvođenje ili jačanje elektronskih evidencija o projektima, aktivnostima, rokovima, budžetima, nosiocima i stepenu realizacije omogućilo bi efikasniji monitoring rukovodilaca na svim nivoima. Takav sistem bi omogućio blagovremeno prepoznavanje aktivnosti koje kasne, projekata koji su u zastoju, kao i potreba za dodatnom institucionalnom ili finansijskom podrškom.

Da bi Općina Doboj Jug u narednom periodu mogla efikasno realizirati planirane programe, mjere i projekte, neophodno je nastaviti sa jačanjem organizacijskih, kadrovskih i tehničkih kapaciteta na način da se radno mjesto savjetnika za upravljanje razvojem institucionalno pozicionira s obzirom na sve veći značaj projektno orijentisanog pristupa, povlačenja eksternih sredstava, međuinstitucionalne saradnje, te budžetskog planiranja zasnovanog na rezultatima.

Zaključno, postojeći institucionalni model Općine Doboj Jug ne pruža potpuno efikasnu osnovu za provedbu Strategije razvoja, ali njegova dugoročna održivost zavisi od daljeg jačanja razvojne funkcije, preciznijeg definisanja odgovornosti, boljeg povezivanja strateškog i budžetskog planiranja, unapređenja sistema praćenja indikatora i snažnije koordinacije sa vanjskim partnerima.

7. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

7.1. Zaključci

Provedena evaluacija implementacije Strategije razvoja Općine Doboj Jug za period 2021–2025. godine pokazuje da je Strategija zadržala visok stepen relevantnosti te da i dalje predstavlja odgovarajući okvir za usmjeravanje ukupnog društveno-ekonomskog razvoja Općine. Strateški ciljevi, prioriteti i mjere ostali su usklađeni sa razvojnim potrebama lokalne zajednice, strateškim dokumentima viših nivoa vlasti i principima održivog razvoja.

Analiza ostvarenih indikatora potvrđuje da je u periodu 2021–2025. godine ostvaren značajan napredak u većini razvojnih oblasti. Posebno su izraženi pozitivni rezultati u razvoju komunalne i putne infrastrukture, unapređenju kanalizacionog sistema, povećanju dostupnosti asfaltiranih saobraćajnica, razvoju sportskih i kulturnih sadržaja te jačanju poljoprivredne proizvodnje. Istovremeno, ostvareni su pozitivni trendovi u kretanju zaposlenosti, smanjenju nezaposlenosti i povećanju broja privrednih subjekata, što potvrđuje da je prvi strateški cilj u najvećoj mjeri realizovan.

Najviši stepen realizacije ostvaren je kod aktivnosti koje su bile direktno u nadležnosti Općine i za koje su bila osigurana finansijska sredstva ili dostupni eksterni izvori finansiranja. Posebno se izdvajaju projekti komunalne infrastrukture, razvoj sporta i kulture, podrška poljoprivredi te unapređenje efikasnosti rada općinske uprave, gdje su pojedini indikatori ostvareni ili premašeni prije isteka planskog perioda.

S druge strane, analiza je pokazala da određeni razvojni ciljevi nisu ostvareni planiranom dinamikom. To se prije svega odnosi na broj zaposlenih u proizvodnim preduzećima iako je došlo do privlačenja novih investicija proizvodnog karaktera. U narednom periodu potrebno je raditi na rješavanju neriješenih imovinsko-pravnih odnosa te anticipativnoj pripremi projekata zbog finansijske podrške viših nivoa vlasti i međunarodnih donatora.

Evaluacija je također ukazala na potrebu unapređenja sistema praćenja i izvještavanja o implementaciji Strategije. Kod dijela indikatora nisu bili dostupni potpuni podaci ili nisu evidentirani na jedinstven način, što je otežalo precizniju procjenu stepena ostvarenja pojedinih rezultata. U narednom periodu neophodno je dodatno razviti sistem monitoringa zasnovan na pouzdanim i redovno ažuriranim pokazateljima.

Posmatrano kroz evaluacijske kriterije, može se zaključiti da Strategija razvoja ostvaruje **visoku relevantnost, zadovoljavajuću do visoku efektivnost, zadovoljavajuću efikasnost, pozitivan razvojni utjecaj te dobre pretpostavke za dugoročnu održivost.** Ukupno posmatrano, implementacija Strategije razvoja Općine Doboj Jug u periodu 2021–2025. godine može se ocijeniti **uspješnom**, uz potrebu intenziviranja realizacije pojedinih razvojnih intervencija u preostalom periodu njenog važenja.

7.2. Preporuke

Na osnovu provedenih analiza preporučuje se:

1. Nastaviti implementaciju postojećih strateških ciljeva i prioriteta, bez potrebe za njihovim suštinskim redefinisanjem, budući da su i dalje relevantni i usklađeni sa razvojnim potrebama Općine.
2. Prioritetno završiti započete kapitalne infrastrukturne projekte, posebno u oblasti kanalizacione i komunalne infrastrukture, javnih objekata i društvenih sadržaja, kako bi se ostvarili planirani razvojni efekti do kraja programskog perioda.
3. Intenzivirati aktivnosti na privlačenju investicija proizvodnog karaktera, kroz unapređenje investicione promocije, razvoj poslovnih zona, pripremu investicionih projekata i jačanje saradnje sa domaćim i stranim investitorima.
4. Također je potrebno povećati podršku malim i srednjim preduzećima, obrtima, poljoprivredi, zapošljavanju, komunalnoj infrastrukturi, zaštiti okoliša i kvalitetu javnih usluga.
5. Ojačati sistem upravljanja razvojem imenovanjem zaposlenog na radno mjesto Stručni savjetnik za upravljanje razvojem, kroz unapređenje koordinacije između općinskih službi, jasnije definisanje odgovornosti nosilaca mjera te redovno praćenje realizacije razvojnih projekata i indikatora.
6. Unaprijediti sistem monitoringa i evaluacije, uspostavljanjem jedinstvene elektronske baze razvojnih projekata i indikatora, uz redovno evidentiranje fizičke i finansijske realizacije, što će omogućiti kvalitetnije izvještavanje i donošenje razvojnih odluka. Potrebno je eliminisati praksu formalnog unošenja projekata u planske dokumente bez prethodne provjere njihove izvodljivosti, finansijske održivosti i stvarne razvojne vrijednosti za lokalnu zajednicu. Izvještaje o radu i izvještaje o realizaciji strategije raditi u propisanim obrascima iz Uredbe.
7. Također treba eliminisati nepotpune i teško mjerljive indikatore za naredni planski period, jer oni otežavaju objektivno praćenje napretka i procjenu stvarnih učinaka Strategije razvoja.
8. Povećati iskorištenost eksternih izvora finansiranja, posebno sredstava Evropske unije, međunarodnih finansijskih institucija i domaćih fondova, kroz kontinuiranu i anticipativnu pripremu projektne dokumentacije i jačanje kapaciteta za pripremu i upravljanje projektima.

9. Intenzivirati aktivnosti u oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, s posebnim fokusom na energetska obnova javnih objekata, korištenje solarnih sistema i razvoj projekata koji doprinose smanjenju emisije stakleničkih plinova i dugoročnom smanjenju operativnih troškova.
10. Nastaviti ulaganja u zaštitu okoliša i upravljanje rizicima od prirodnih nepogoda, kroz sanaciju klizišta, unapređenje sistema odvodnje, zaštitu vodotoka i razvoj preventivnih mjera u oblasti civilne zaštite.
11. Razvijati kvalitet javnih usluga, posebno kroz digitalizaciju administrativnih procesa, unapređenje zdravstvenih i socijalnih usluga te kontinuirano praćenje zadovoljstva građana kao jednog od ključnih pokazatelja uspješnosti rada lokalne uprave.
12. Prilikom izrade naredne strategije razvoja, posebnu pažnju posvetiti definisanju mjerljivih indikatora, osiguravanju početnih i ciljnih vrijednosti za sve pokazatelje, metodologiji njihovog praćenja te usklađivanju planiranih intervencija sa realnim finansijskim i institucionalnim kapacitetima Općine te uvesti digitalni sistem (softver) za praćenje projekata i indikatora.
13. Zbog priključenja na koridor Vc u narednom periodu razmotriti mogućnosti za novu poslovnu zonu zbog privlačenja investicija i cestovne povezanosti.
14. Kreirati strategiju upravljanja ljudskim resursima za naredni planski period te provesti analitičku procjenu radnih mjesta radi utvrđivanja opterećenja radnika i boljeg sistema mjerenja učinka.

Ove preporuke proizlaze iz nalaza evaluacije i usmjerene su na unapređenje kvaliteta upravljanja razvojem, efikasniju realizaciju preostalih strateških aktivnosti i povećanje vjerovatnoće ostvarivanja ciljeva Strategije razvoja Općine Doboj Jug do 2027. godine.

PRILOZI

Prilog 1 - Popis evaluacijskih okvira uz pregled korištene dokumentacije

1. RELEVANTNOST			
1.1. U kojoj mjeri su odabrani ciljevi relevantni odnosno usklađeni sa utvrđenim problemima ciljnih skupina?			
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)
Procjena relevantnosti odabranog strateškog usmjerenja u odnosu na novonastale okolnosti i trenutačnu socio-ekonomsku situaciju i probleme ciljnih skupina Procjena usklađenosti postojećih javnih politika s identificiranim mjerama/aktivnostima/projektima strategije Preporuke za unaprjeđenje relevantnosti strateškog usmjerenja i projekata/aktivnosti u provedbi	Pregled dokumentacije Upitnici Intervjui	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Općinski razvojni tim (ORT) Javna poduzeća i Javne ustanove čiji je osnivač Općina	Strategija razvoja Općine Dobož Jug 2021-2027 godina Akcioni planovi strategije Godišnji izvještaji o provedbi strategije Statistički podaci relevantni za nivo općine/grada
1.2. U kojoj mjeri su odabrani ciljevi relevantni odnosno usklađeni sa javnim potrebama?			
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)
Procjena u kojoj mjeri aktivnosti i projekti koji se provode odgovaraju javnim potrebama adresiranim strategijom razvoja Preporuke za unaprjeđenje relevantnosti strateškog usmjerenja i projekata/aktivnosti u provedbi	Pregled dokumentacije Upitnici Intervjui	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Općinski razvojni tim (ORT) Javna preduzeća i Javne ustanove čiji je osnivač Općina	Strategija razvoja Općine Dobož Jug 2021-2027 godina Akcioni planovi strategije Godišnji izvještaji o provedbi strategije Statistički podaci relevantni za nivo općine/grada

2. DJELOTVORNOST (EFIKASNOST)			
2.1. U kojoj mjeri su finansijska sredstva efikasno planirana i is		korištena za provedbu projekata i aktivnosti strategije?	
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)
• Usporedba ostvarenih u odnosu na planirane finansijske resurse u provedbi projekata/aktivnosti strategije	Pregled dokumentacije Intervjui	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Općinski razvojni tim (ORT)	Strategija razvoja Općine Dobož Jug 2021-2027 godina Akcioni planovi strategije Godišnji izvještaji o provedbi strategije Godišnji izvještaji o provedbi budžeta
2.2. U kojoj mjeri je odnos uloženi finansijskih resursa i rezultata/učinaka nastalih tokom provedbe projekata i aktivnosti zadovoljavajući u odnosu na planirane finansijske resurse i rezultate/učinke?			
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)
Procjena odnosa uloženi finansijskih resursa i rezultata/učinaka nastalih tokom provedbe strategije u odnosu na planirane finansijske resurse i rezultate/učinke Preporuke za unaprjeđenje planiranja	Pregled dokumentacije Intervjui	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem	Strategija razvoja Općine Dobož Jug 2021-2027 godina Akcioni planovi strategije Godišnji izvještaji o provedbi strategije Godišnji izvještaji o provedbi budžeta
3. UČINKOVITOST (EFEKTIVNOST)			
3.1. U kojoj mjeri je postignut napredak u provedbi ciljeva strate;		j zadovoljavajući u odnosu na postavljene vrijednosti indikatora?	
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)
• Procjena doprinosa provedenih aktivnosti i projekata te aktivnosti i projekata u provedbi za ostvarenje prioritetnih ciljeva	Pregled dokumentacije Intervjui Upitnici	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Općinski razvojni tim (ORT)	Strategija razvoja Općine Dobož Jug 2021-2027 godina Akcioni planovi strategije Godišnji izvještaji o provedbi strategije

<p>Procjena da li dosadašnja dinamika i opseg provedbe ukazuje da će strateški i prioritetni ciljevi biti ostvareni?</p> <p>Procjena usklađenosti provedbe s planiranom dinamikom provedbe aktivnosti i projekata</p> <p>Procjena adekvatnosti odabranih indikatora s aspekta davanja pravovremenih informacija o tijeku provedbe strategije</p> <p>Preporuke za unaprjeđenje provedbe projekata i aktivnosti kako bi u većoj mjeri doprinijeli ciljevima strategije</p> <p>Prijedlozi za poboljšanje sistema indikatora za sljedeći strateški dokument</p>		<p>Javna preduzeća i Javne ustanove čiji je osnivač Općina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Godišnji izvještaji o provedbi budžeta
<p>3.2. Ukoliko napredak k ostvarenju ciljeva strategije nije zadovoljavajući, koji čimbenici na to utječu te u kojoj mjeri?</p>			
<p>Izlazne informacije (kvalitativno)</p>	<p>Alati za prikupljanje podataka i metodologija</p>	<p>Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)</p>	<p>Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)</p>
<p>Identifikacija negativnih čimbenika i opseg njihovog utjecaja na uspješnost provedbe strategije</p> <p>Preporuke za umanjivanje posljedica čimbenika koji negativno utječu na provedbu strategije</p>	<p>Pregled dokumentacije</p> <p>Intervjui</p> <p>Upitnici</p>	<p>Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem</p> <p>Općinski razvojni tim (ORT)</p> <p>Ostali akteri razvoja</p>	<p>Strategija razvoja Općine Doboju Jug 2021-2027 godina</p> <p>Akcionni planovi strategije</p> <p>Godišnji izvještaji o provedbi strategije</p> <p>Godišnji izvještaji o provedbi budžeta</p>

4. UTJECAJ			
4.1. Da li j'e obim pozitivnih promjena i predviđenih posljedica razvojnih intervencij'a zadovoljavajući?			
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)
<ul style="list-style-type: none"> Procjena opsega pozitivnih promjena i predviđenih posljedica strateških intervencija 	Pregled dokumentacije Intervjui	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Općinski razvojni tim (ORT) Ostali akteri razvoja	Strategija razvoja Općine Doboj Jug 2021-2027 godina Godišnji izvještaji o provedbi strategije
4.2. Da li je bilo negativnih promjena i kakav je njihov utjecaj? Šta je uzrok takvih promjena?			
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)
Identifikacija negativnih promjena i njihovih uzroka te procjena opsega njihovog utjecaja Preporuke za umanjivanje posljedica promjena koje imaju negativan utjecaj	Pregled dokumentacije Intervjui	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Općinski razvojni tim (ORT) Ostali akteri razvoja	Strategija razvoja Općine Doboj Jug 2021-2027 godina Godišnji izvještaji o provedbi strategije
4.3. Da li je bilo nepredviđenih posljedica razvojnih intervencij'a i kakav je njihov utjecaj?			
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)
<ul style="list-style-type: none"> Procjena opsega nepredviđenih posljedica strateških intervencija i njihovog utjecaja 	Pregled dokumentacije Intervjui	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Općinski razvojni tim (ORT) Ostali akteri razvoja	Strategija razvoja Općine Doboj Jug 2021-2027 godina Godišnji izvještaji o provedbi strategije
4.4. U kojoj mjeri su učinci razvojnih intervencija usklađeni sa potrebama ciljnih grupa?			
<ul style="list-style-type: none"> Procjena usklađenosti učinaka razvojnih intervencija sa potrebama ciljnih grupa 	Pregled dokumentacije Intervjui	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Općinski razvojni tim (ORT)	Strategija razvoja Općine Doboj Jug 2021-2027 godina Godišnji izvještaji o provedbi strategije

5. ODRŽIVOST			
5.1. U kojoj mjeri su pozitivne promjene i učinci strateških intervencija održivi?			
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)
<ul style="list-style-type: none"> Procjena institucionalne i finansijske održivosti provedenih projekata i aktivnosti 	Pregled dokumentacije Intervjui	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Općinski razvojni tim (ORT) Ostali akteri razvoja	Strategija razvoja Općine Doboj Jug 2021-2027 godina Godišnji izvještaji o provedbi strategije

6. SISTEM UPRAVLJANJA RAZVOJEM			
6.1. Koliko j'e učinkovit sistem upravljanja razvoj'em?			
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)
Procjena međusobne podjele odgovornosti i uloga između aktera nadležnih za upravljanje razvojem te identifikacija mehanizama za pravovremeno poduzimanje mjera u svrhu otklanjanja određenih problema i poteškoća u provedbi i procjena uspješnosti Preporuke za optimizaciju procesa vezanih uz upravljanje razvojem	Pregled dokumentacije Upitnici	Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Općinski razvojni tim (ORT) Ostale službe i tijela gradske uprave	Strategija razvoja Općine Doboj Jug 2021-2027 godina Akcionni planovi strategije Godišnji izvještaji o provedbi strategije Upitnik za procjenu institucionalnih i administrativnih kapaciteta za provedbu strategije Pravilnici o unutarnjem ustrojstvu institucija

6.2. U kojoj su mjeri uspostavljene procedure za planiranje te prikupljanje podataka radi izvršenja aktivnosti praćenja i kontrole provedbe strategije odgovarajuće i održive?			
Izlazne informacije (kvalitativno)	Alati za prikupljanje podataka i metodologija	Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)	Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)

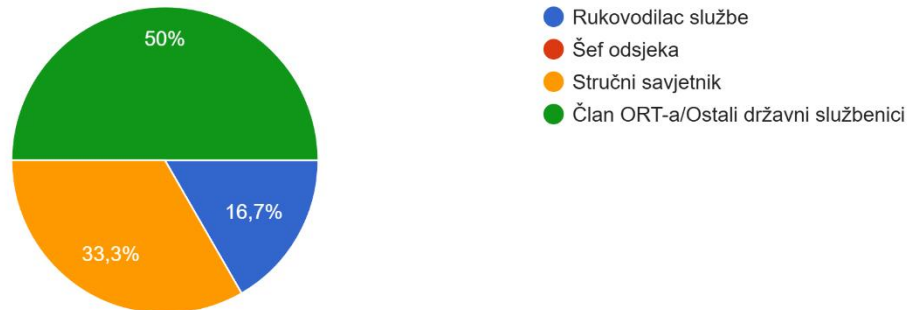
<p>Procjena pouzdanosti procedura za prikupljanje podataka, identifikacija dinamike i poteškoća u prikupljanju podataka te jesu li podaci pravovremeno dostupni za potrebe praćenje provedbe strategije</p> <p>Procjena zrelosti akcionih planova za realizaciju strategije (s jasno identificiranim projektima/ aktivnostima, finansijskim sredstvima, nosiocima i dinamikom provedbe)</p> <p>Procjena procesa identifikacije aktivnosti i projekata među akterima razvoja</p> <p>Preporuke za poboljšanje kvalitete planiranja i sistema prikupljanja podataka</p>	<p>Pregled dokumentacije</p> <p>Intervjui</p> <p>Upitnici</p>	<p>Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem</p> <p>Općinski razvojni tim (ORT)</p> <p>Ostale službe i tijela gradske uprave</p>	<p>Strategija razvoja Općine Dobož Jug 2021-2027 godina</p> <p>Akcioni planovi strategije</p> <p>Godišnji plan implementacije strategije</p> <p>Godišnji izvještaji o realizaciji strateškog plana</p> <p>Godišnji izvještaji o realizaciji budžeta</p>
<p>6.3. Da li su administrativni kapaciteti u instituciji za upravljanje razvojem, provedbu i praćenje provedbe strategije odgovarajući, učinkoviti i rizični?</p>			
<p>Izlazne informacije (kvalitativno)</p>	<p>Alati za prikupljanje podataka i metodologija</p>	<p>Primarni izvori podataka (ključni akteri/institucije)</p>	<p>Sekundarni izvori podataka (ključni dokumenti)</p>
<p>Procjena nivoa znanja, vještina i kompetencija za upravljanje razvojem i provedbom mjera, projekata i aktivnosti</p> <p>Procjena ljudskih resursa u institucijama nadležnim za provedbu strategije</p>	<p>Pregled dokumentacije</p> <p>Upitnici</p>	<p>Služba / tijelo nadležno za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem</p> <p>Općinski razvojni tim (ORT)</p> <p>Ostale službe i tijela gradske uprave</p> <p>Ostali akteri razvoja</p>	<p>Strategija razvoja Općine Dobož Jug 2021-2027 godina</p> <p>Akcioni planovi strategije</p> <p>Godišnji izvještaji o realizaciji strateškog plana</p> <p>Upitnik za procjenu institucionalnih i administrativnih kapaciteta za provedbu strategije</p>

Prilog 2. Rezultati upitnika

Na anketni upitnik je odgovorilo 6 predstavnika općinskih službi i aktera koji su sudjelovali u pripremi ili provedbi Strategije razvoja Općine Doboj Jug.

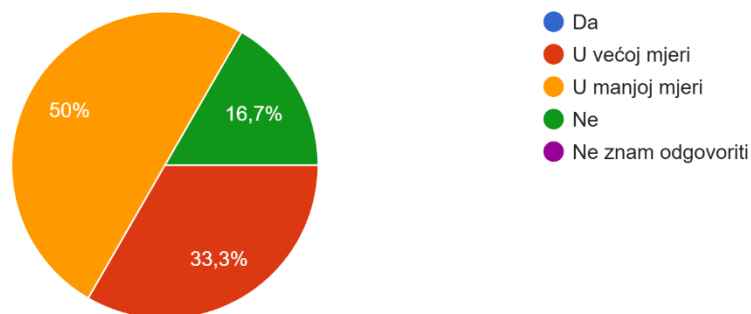
1. Molimo, navedite službu/odsjek/tijelo koje predstavljate

6 odgovora

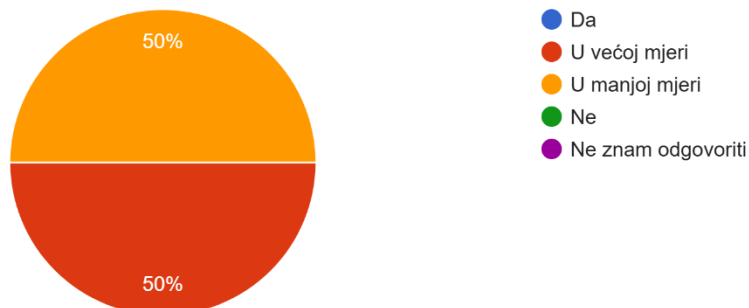
2. Po Vašem mišljenju, da li Vaša organizacija ima potrebne institucionalne i ljudske kapacitete za ispunjavanje svih obaveza u pogledu provedbe str...kumenta? (Molimo odaberite samo jedan odgovor)

6 odgovora

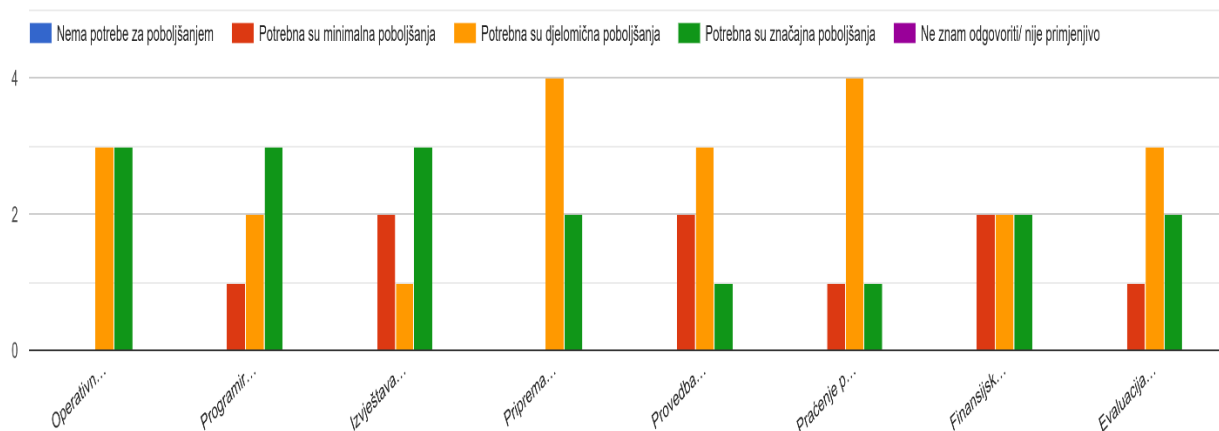

3. Po Vašem mišljenju, da li nositelji mjera navedeni u strateškom dokumentu imaju potrebne kapacitete za uspješnu provedbu planiranih aktivnosti i projekata?

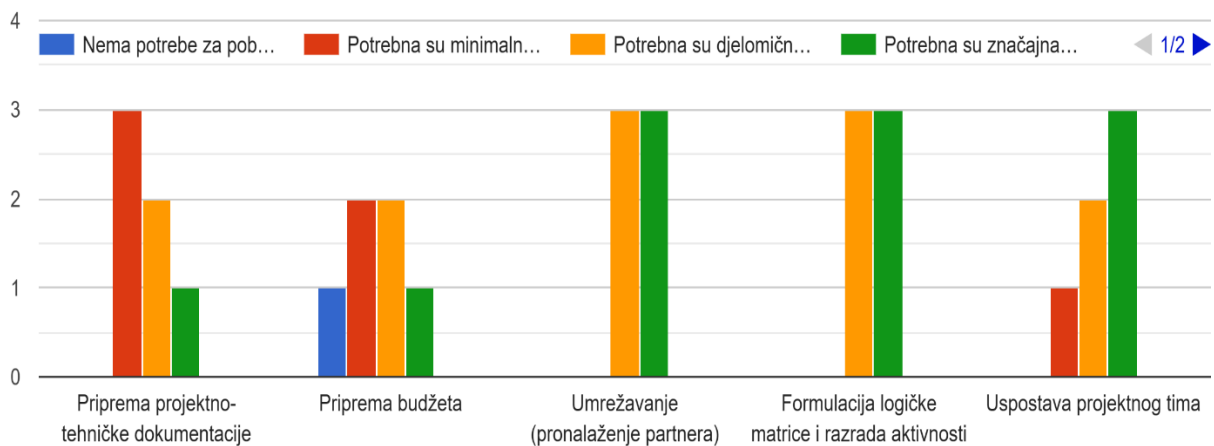
6 odgovora

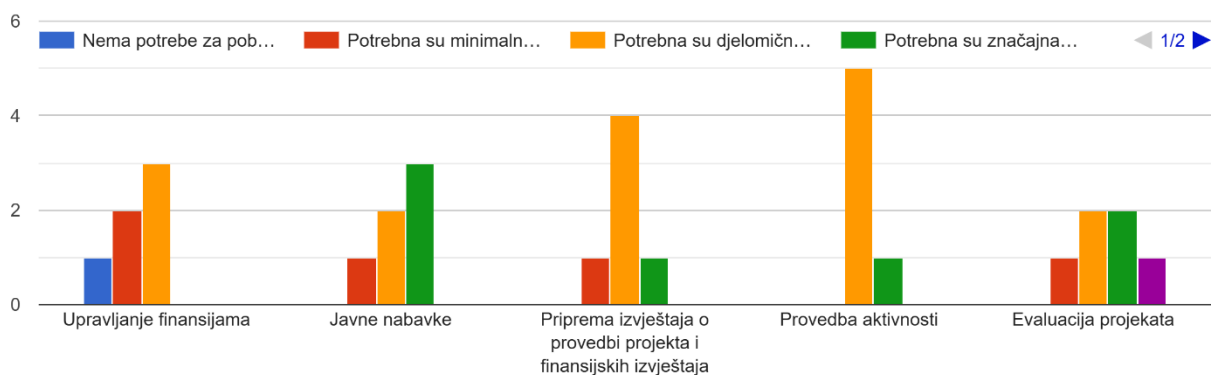
4. U kojim područjima smatrate da je potrebno poboljšati znanje Vaše organizacije?

5. U kojim područjima smatrate da je potrebno poboljšati kapacitete za pripremu projekata koji doprinose implementaciji strateškog dokumenta?

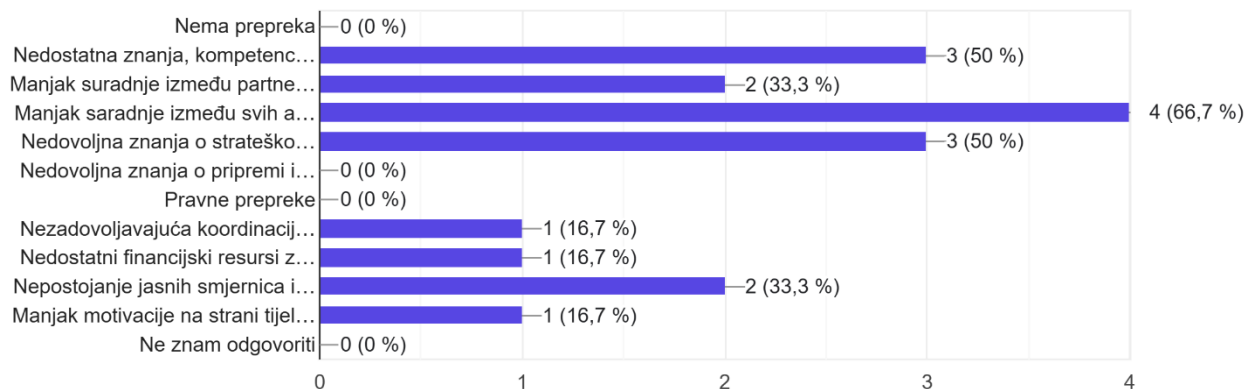

6. U kojim područjima smatrate da je potrebno poboljšati kapacitete za provedbu projekata koji doprinose implementaciji strateškog dokumenta?

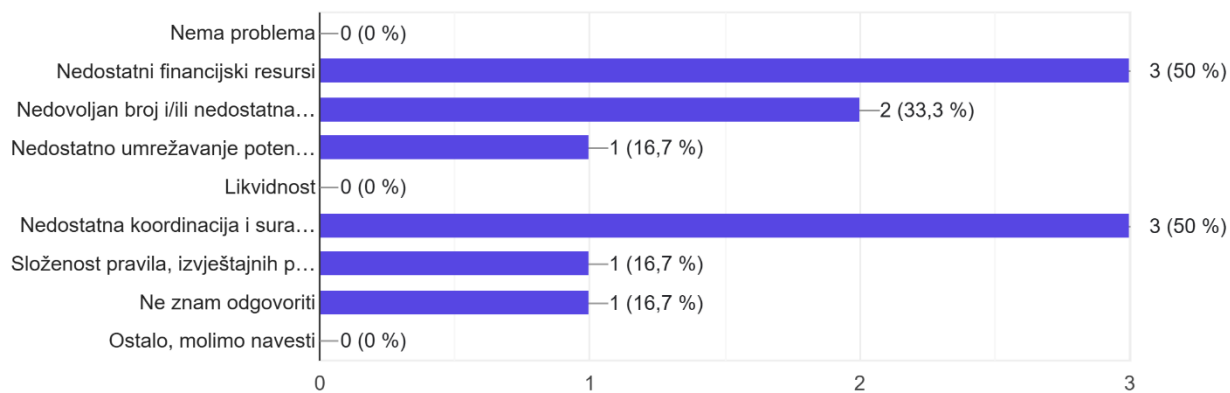
7. Koje su po Vašem mišljenju tri glavne prepreke za poboljšanje provedbe strateškog dokumenta u smislu brzine, transparentnosti i učinkovitosti?

6 odgovora

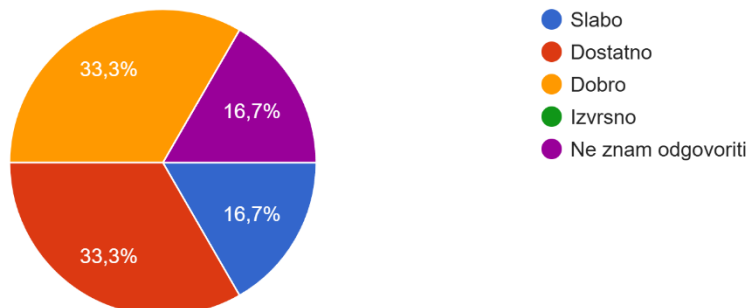
8. Koje su po Vašem mišljenju tri najčešća problema za koja smatrate da otežavaju pripremu i provedbu projekata koji doprinose implementaciji strateškog dokumenta?

6 odgovora

9. Kako biste ocijenili sveukupno upravljanje razvojem (operativno planiranje, izvještavanje i informiranje o provedbi strateškog dokumenta)? (Molimo odaberite samo jedan odgovor)

6 odgovora

10. Kako biste ocijenili internu koordinaciju i komunikaciju između svih tijela nadležnih za provedbu strateškog dokumenta? (Molimo odaberite samo jedan odgovor)

6 odgovora

